

Quam docti illi deus pacem facere servus servus
 que oportet fieri cito et significavit muer
 per angelum suum seruo lo d' iohanni qui tel
 monium perhibuit verbo dei et testimoni
 um iesu christi in his quecumq; uidit. Beatus
 qui audit et qui legit uerba prophetie he
 ius. et seruat ea uide in ea scripta sunt. Te
 pus cum prope est. lobaret septem eccle
 sis que sunt in asia. gratia uobis et pax
 ab eo qui est et qui erat et qui uenturus
 est. et a septem spiritibus qui in conspec
 tu throni eius sunt. et a iesu christo qui est
 fidelis primogenitus mortuorum et pen
 eris requirer terre. Qui dixit uos et laue
 rit a peccatis uestris in sanguine suo. et fe
 cit uos regnum et sacerdotes deo et patri
 suo. Ipsi gloria et imperium in secula secula
 lorum. Amen. Ecce ueniet cum nubibus
 et uidebit eum omnis populus. et qui e
 um pupugerunt. Et plangent se super eu
 omnes tribus terre. Etiam amen. Ego sum al
 pha et omega. principium et finis.
 dicit dominus deus qui est. et qui erat
 et qui uenturus est. omnipotens. Ego ioh
 nes frater uester et particeps in tribulatio
 ne et regno et patientia in iesu. suum in su

la esse appellatur particeps propter uerbum
 dei et testimonium suum in scriptis in dominica
 die. Et audiui post me uocem magnam
 tanquam tuba dicens. Quod uides scribe
 in libro et mitte septem ecclesiis ephe
 so. et surne. et pergamone. et thyate. et sar
 dis. et philadelphie. et laodice. Et conu
 lsum ut uiderem uocem que loquebatur
 mecum. Et conuersus uidi septem candelabro
 bra aurea. et in medio septem candelabro
 rum aureorum similem sibi hominis uesti
 tum pedere. et prececum ad mammillas
 zoni aurea. Caput autem eius et capilli
 erant candidi tanq; lana alba. et tanq; t
 nyx. et oculi eius uelut flamma ignis. et
 pedes eius similes auricalco sicut in cam
 no ardenti. Et uox illius tanq; uox aqua
 rum multarum. Et habebat in dextera
 sua stellas septem. et de ore eius gladi
 us acutus ex utraque parte. et
 facies eius sicut sol lucet in uirtute sua. Et
 cum uissem ecclesi ad pedes eius tanq; in
 mortuis. Et posuit dexteram suam super
 me dicens. Noli timere. Ego sum primus
 et nouissimus. et unus et solum mortuus. et
 ecce sum uiuens in secula seculorum. et hec

Μικρογραφία
 (15ος
 αιώνας) της
 Αποκάλυψης
 του Ιωάννη.

στη Ιωάννη είτε στον «Ιωάνναιο κύκλο», δηλαδή σε κάποιον από την ομάδα των μαθητών του Ιωάννη (Σάββας Αγουρίδης) κι **ΑΛΛΟΤΕ** να θεωρεί ότι «η συζήτηση για το συγγραφέα της "Αποκάλυψης"... παραμένει ανοικτή στη σύγχρονη έρευνα», χωρίς αυτό να εμποδίζει να θεωρούμε τον (οποιονδήποτε ήθελε προκύψει) συγγραφέα ως «θεόπνευστο(!)» (Ιωάν. Καραβιδόπουλος), διότι «το πρόβλημα παραμένει ανοικτόν» (Σ. Αγουρίδης).

ΤΙΠΟΤΑ, όμως, απ' όλα αυτά ΔΕΝ θα είχε συμβεί και η «Αποκάλυψη» θα είχε απ' αρχής, ΑΦΕΝΟΣ μεν, λάβει τη θέση που της αξίζει (ως ΑΛΗΘΙΝΗ και ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ Αποκάλυψη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού προς το μαθητή, Απόστολο και Ευαγγελιστή Του Ιωάννη) στη διάνοια, στις καρδιές, στη Θεολογία, στη Διδασκαλία και στην Πίστη των χριστιανών, **ΑΦΕΤΕΡΟΥ δε, ερμηνευθεί πληρέστερα, ΕΑΝ οι μελετητές και ερμηνευτές,** εισακούοντας κι ακολουθώντας με Πίστη απαρασάλευτη τις σχετικές υποδείξεις και προτροπές του Θεανθρώπου, **αναζητούσαν την απάντηση στο πονηρό ερώτημα** («Ποιος έγραψε την "Αποκάλυψη"»;) **αποκλειστικά και μόνο ΜΕΣΑ στα κείμενα της Καινής Διαθήκης,** χωρίς να αισθάνονται την ανάγκη ν' απομακρύνονται ΕΞΩ και ΜΑΚΡΙΑ απ' αυτήν, αναζητώντας απαντήσεις κι αποδείξεις σε «διδασκαλίες και εντάλματα της ανθρώπινης σοφίας» (ΜΑΤΘ. 15:3,10, ΜΑΡΚ. 7:7-8, ΚΟΡΙΝΘ. Α' 2:4, 13/3:19, ΚΟΛΟΣΣ. 2:22), δηλαδή στην «αρχαία παράδοση» και στην «ιστορική και φιλολογική κριτική» των βιβλίων της Καινής Διαθήκης!

ΔΙΟΤΙ ΕΑΝ (έστω και κάποιοι λίγοι από τους ευσεβείς μελετητές κι ερμηνευτές της «Αποκάλυψης») είχαν προσκολληθεί αμετακίνητα στην Καινή Διαθήκη και έδιναν μεγαλύτερη προσοχή στα λόγια του Κυρίου Ιησού Χριστού, **θα έβλεπαν μέσα απ' αυτά να αναδύεται εκ-θαμ-βω-τι-κή, α-πο-στο-μω-τι-κή και λυ-τρω-τι-κή ΟΛΟΚΛΗΡΗ Η ΑΛΗΘΕΙΑ με τη ζητούμενη ΟΡΘΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ,** αφού ο Ιδιος ο Θεάνθρωπος **ΠΡΟ-ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ,** με αδιαμφισβήτητη σαφήνεια και καθαρότητα, **και την «Αποκάλυψη»,** την οποία επρόκειτο -μετά τη Σταύρωση,

Ανάσταση κι Ανάληψή Του- να κάνει για όλα τα μέλλοντα να συμβούν μέχρι τη Δευτέρα Παρουσία Του, **και τον αποδέκτη και καταγραφέα (συγγραφέα) της!**

ΤΑΠΕΙΝΗ γνώμη αλλά και απαρασάλευτη πεποίθηση του γράφοντος είναι ότι **ο Κύριος Ιησούς Χριστός -ως Λόγος ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗ Θεού- προ-γνωρίζοντας ότι ο πατέρας του ψεύδους (ΙΩΑΝ. 8:43-44), ο «κοσμοκράτωρ του σκότους (ΕΦΕΣ. 6:12), ο «ανθρωποκτόνος» (ΙΩΑΝ. 44) «άρχων του κόσμου» (ΙΩΑΝ. 12:31/14:30/16:11) και Αρχιεμπνευστής και Αρχιεκτελεστής του «μυστηρίου της ανομίας» (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:7) Σατανάς** (προκειμένου να μη μάθουν και καταλάβουν οι άνθρωποι και ιδίως οι χριστιανοί τα καταχθόνια σχέδιά του για την υποδούλωση όλης της ανθρωπότητας, αλλά και την τελική αποτυχία και συντριβή του μέλλοντος να εμφανισθεί επί γης εκπροσώπου του, του Αντίχριστου) **θα προσπαθούσε να συσκοτίσει τα προειδοποιητικά και σωτηριώδη προαγγέλματα της «Αποκάλυψής» Του,** παγιδεύοντας τους ευσεβείς μελετητές της με αποπροσανατολιστικά κι αναπάντητα ερωτήματα και πονηρά διλήμματα κι ενσπείροντας στο νου τους την αμφιβολία για την ταυτότητα, τη θεοπνευστία και το κύρος του συγγραφέα της, **προνόησε και μερίμνησε -ως Λόγος ΑΛΗΘΕΙΑΣ- να παρακαταθέσει ολόκληρη την ΑΛΗΘΕΙΑ για την ταυτότητα και τη θεοπνευστία του συγγραφέα της «Αποκάλυψης», όχι μέσα στην ίδια την «Αποκάλυψη»,** στην οποία είναι στραμμένα και προσκολλημένα, επί 18 αιώνες, τα βλέμματα ΟΛΩΝ των μελετητών, συγγραφέων κι ερμηνευτών (φιλόχριστων και ευσεβών, αντίχριστων, πονηρών και ασεβών) **αλλά μέσα στα τέσσερα Ευαγγέλια!**

ΕΤΣΙ, λοιπόν, την «Αποκάλυψή» Του (με όλα όσα πρόκειται να συμβούν μέχρι το τέλος του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης και της Δευτέρας Παρουσίας Του) την **προαναγγέλλει** ο Ιησούς Χριστός: **α) ΕΥΘΕΩΣ μεν,** όταν -λίγο πριν συλληφθεί κι οδηγηθεί στον Σταυρό- αποχαιρετά τους μαθητές Του, λέγοντάς τους: (ΙΩΑΝ. 16:12-15) **«Ακόμη έχω πολλά να σας πω, αλλά δεν μπορείτε να τα κα-**

ταλάβετε καλά και να τα συγκρατήσετε όλα τώρα. Αλλά, όταν έλθει προς εσάς το Άγιο Πνεύμα, θα σας οδηγήσει σ' ολόκληρη την αλήθεια, γιατί θα σας μεταφέρει όσα ακούσει από εμένα και θα σας **ΑΝΑΓΓΕΙΛΕΙ** όλα όσα πρόκειται να συμβούν, δοξάζοντας εμένα, γιατί από εμένα (που είμαι ο Λόγος του Θεού) θα πάρει αυτά που θα σας **ΑΝΑΓΓΕΙΛΕΙ**. Όσα γνωρίζει ο Πατέρας μου τα γνωρίζω κι εγώ, ο Λόγος Του· γι' αυτό σας είπα ότι από εμένα θα πάρει το Άγιο Πνεύμα όσα πρόκειται να σας **ΑΝΑΓΓΕΙΛΕΙ** και (ΙΩΑΝ. 16:25) «Αυτά που σας έχω πει μέχρι σήμερα σας τα έχω πει με διάφορες παραβολές, για να μπορέσετε να τα καταλάβετε, αλλά έρχεται καιρός που δεν θα σας μιλήσω πάλι έτσι, αλλά, **ΦΑΝΕΡΑ ΠΙΑ**, θα σας **ΑΝΑΓΓΕΙΛΩ** (ότι χρειάζεται και πρέπει να γνωρίζετε) για το **Σχέδιο του Πατέρα μου**». β) **ΕΜΜΕΣΩΣ** δε, σε πολύ προγενέστερο χρόνο, όταν, μιλώντας προς τους μαθητές Του, τους λέγει ότι «κάποιοι από εσάς, που στέκεσθε εδώ μπροστά μου, δεν πρόκειται να γευθούν το θάνατο (να πεθάνουν) μέχρι να δουν τη Δευτέρα Παρουσία μου και τη Βασιλεία του Θεού να έχει έλθει πραγματικά με όλη της τη δύναμη και να επικρατεί μπροστά στα μάτια τους». Ας δούμε τα λόγια αυτά, όπως ακριβώς τα γράφουν οι τρεις συνοπτικοί Ευαγγελιστές: **ΜΑΤΘΑΙΟΣ** (16:28) «αμήν λέγω υμίν, εισί τινες των ώδε εσθηκότων, οίπνες ου μη γεύσονται θανάτου έως αν ίδωσι τον Υιόν του ανθρώπου ερχόμενον εν τη βασιλεία αυτού», **ΜΑΡΚΟΣ** (9:1) «αμήν λέγω υμίν, εισί τινες των ώδε εσθηκότων, οίπνες ου μη γεύσονται θανάτου έως αν ίδωσι τον Υιόν του ανθρώπου ερχόμενον εν τη βασιλεία αυτού», **ΜΑΡΚΟΣ** (9:1) «αμήν λέγω υμίν ότι εισί τινες των ώδε εσθηκότων, οίπνες ου μη γεύσονται θανάτου έως αν ίδωσι την βασιλείαν του Θεού εληλυθίαν εν δυνάμει», **ΛΟΥΚΑΣ** (9:27) «λέγω δε υμίν αληθώς, εισί τινες των ώδε εσθηκότων, οι ου μη γεύσονται θανάτου έως αν ίδωσι την βασιλείαν του Θεού».

ΕΙΝΑΙ φανερό κι ευνόητο, κατά τον γράφοντα, ότι ο Θεάνθρωπος χρησιμοποιεί τον πληθυντικό («εισί τινες των ώδε εσθηκότων») και όχι τον ενικό («έστι τις εξ υμών των ώδε εσθηκότων»), για να μην κεντρίσει τη φυσική περιέργεια και προκαλέσει

την εύλογη απορία και τις αγωνιώδεις ερωτηματικές των μαθητών, που είναι βέβαιοι ότι θα μάθουν «ποιος» απ' όλους θα ήταν ο εκλεκτός που θ' αξιωνόταν, πριν πεθάνει, τη Δευτέρα Παρουσία του Ιησού Χριστού και τη Βασιλεία του Θεού.

ΤΩΡΑ, το «ποιος» έμελλε να είναι «αυτό» ο συγκεκριμένος μαθητής εκ «των ώδε εσθηκότων» που θα έβλεπε, πριν πεθάνει, τον Ιησού Χριστό να έρχεται ως ένδοξος Νικητής και Κριτής της βασιλείας Του, **το προαναγγέλλει** υπε-

Μεσαιωνική μικρογραφία που απεικονίζει τον Θεό καθισμένο στο θρόνο και πλαισιωμένο εκατέρωθεν από πρεσβυτέρους.

κώς ο Κύριός μας με τα τελευταία λόγια Του - πριν από την Ανάληψή Του - που απευθύνει προς τον Πέτρο, σε μια συζήτηση που είχαν οι δυο τους κοντά στη λίμνη Τιβεριάδα. Ο Πέτρος ακούει τον Κύριο να του προμηνύει το μαρτυρικό θάνατό του, βλέποντας, δε, από πίσω του τον Ιωάννη να τους ακολουθεί, καθώς περπατούσαν, ερωτά τον Θεάνθρωπο: «Κύριε, σ' αυτόν τι θα συμβεί;». Απαντώντας δε ο Ιησούς τού λέει: «Εάν εγώ θέλω αυτός να μείνει μέχρι να ξαναέλθω, εσένα τι σ' ενδιαφέρει;» (ΙΩΑΝ. 21:20-22 «επιστραφείς δε ο Πέτρος βλέπει τον μαθητήν ον ηγάπα ο Ιησούς ακο-

λουθούντα... τούτον ιδών ο Πέτρος λέγει τω Ιησού· Κύριε, ούτος δε τι; λέγει αυτώ ο Ιησούς· εάν αυτόν θέλω μένει έως έρχομαι, τι προς σε;»).

ΜΕΣΑ Σ' ΑΥΤΗΝ, ακριβώς, την ερωτηματική απάντηση του Θεάνθρωπου κρύβεται ο προσδιορισμός του Ιωάννη ως του μαθητή εκείνου (εκ των «ώδε εσθηκότων»), που επρόκειτο, κατά το θέλημα του Θεού, «να μείνει» στη ζωή, κατά «να δει» τον Ιησού Χριστό να (ξανα)«έρχεται» και τη Βασιλεία των ουρανών να πραγματοποιείται!

ΕΤΣΙ, λοιπόν, μέσα από τα παραπάνω λόγια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, μπορούμε και πρέπει να καταλάβουμε ότι ο μαθητής, Απόστολος και Ευαγγελιστής Του, Ιωάννης, είναι **ΑΥΤΟΣ** στον οποίο η Θεία Πρόνοια επεφύλαξε την τιμή να πεθάνει σε βαθιά γεράματα, **αφού προηγουμένως τον αξίωσε να ΔΕΙ τη Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου Ιησού Χριστού και τη Βασιλεία του Θεού, ως γεγονός εξελισσόμενο μπροστά στα μάτια του και ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ** («εληλυθίαν εν δυνάμει» ΜΑΡΚ. 9:1) για να μας τα περιγράψει ως **ΜΕΛΛΟΝΤΑ** στην «Αποκάλυψη», «που πρόκειται να συμβούν γρήγορα» («α δε γενέσθαι εν τάχει» ΑΠΟΚ. 1:1).

ΑΥΤΟΣ, λοιπόν, είναι αναμφισβητήτως κι ανεπιφύλακτως ο **συγγραφέας της «Αποκάλυψης»!** Γιατί έχοντας «μείνει», κατά τη σχετική υπαινικτική προαναγγελία του Κυρίου μας, ως ένας, **εκ των τελευταίων επιζώντων** (περί τα τέλη του 1ου μ.Χ. αιώνα) **μαθητών, ΑΞΙΩΝΕΤΑΙ «να δει πριν γευθεί τον θάνατο»**, κατά τη σχετική υπόσχεση και διαβεβαίωση του Θεανθρώπου, «**την Βασιλείαν του Θεού εληλυθίαν εν δυνάμει**» (=να έχει έλθει και να πραγματοποιείται μπροστά στα μάτια του) **και «τον Υιόν του ανθρώπου»** (=Ιησού Χριστό) **ερχόμενον εν τη βασιλεία αυτού!** Κι Αυτός ο Υιός του ανθρώπου, που έρχεται πια «**εν τη βασιλεία αυτού**» ως Λόγος Θεού, που είναι «**το Α και το Ω, ο πρώτος και ο έσχατος, αρχή και τέλος,**» (ΑΠΟΚ. 22:13),

Η ανάληψη του Ιωάννη από μικρογραφία ανώνυμου Νορμανδού καλλιπενή (Βασιλική Βιβλιοθήκη Χάγης).

τηρώντας πιστά, ως αξιόπιστος μάρτυρας («**μάρτυρ ο πιστός**», ΑΠΟΚ. 1:5), και την **ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ** υπόσχεση-διαβεβαίωση που είχε δώσει στους μαθητές Του, ως ενσάρκωμένος λόγος, προτού Σταυρωθεί (ΙΩΑΝ. 16:12-15), **ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ** (ΑΠΟΚ. 1:1) στον αγαπημένο Του μαθητή, Απόστολο και Ευαγγελιστή Του Ιωάννη -και διά του Ιωάννη σε όλους τους χριστιανούς όλων των γενών και εποχών (ΑΠΟΚ. 1:1/22:8)- **«πάσαν την αλήθειαν... και τα ερχόμενα»** (ΙΩΑΝ. 16:12-15). **ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ**, με άλλα λόγια, σ' όλους εμάς ολόκληρη την αλήθεια, από το **Α** ως το **Ω**, για όσα έχουν συμβεί, συμβαίνουν και θα συμβούν («**τα ερχόμενα**»), από την πρώτη ως την έσχατη στιγμή, απ' την αρχή ως το τέλος αυτής της Δημιουργίας.

ΝΑ, ΔΟΙΠΟΝ, γιατί είναι **ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΗ** η «Αποκάλυψη» και γιατί είναι η **ΜΟΝΗ** **ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΗ** προς τους ανθρώπους **Αποκάλυψη**: Διότι είναι η **μόνη** **Αποκάλυψη** της οποίας τόσο η πραγματοποίηση και το περιεχόμενο όσο και ο αποδέκτης της **έχουν ΠΡΟ-ΑΝΑΓΕΛΘΕΙ** από τον Λόγο του Θεού Ιησού

Χριστό. Με άλλα λόγια, είναι η **μόνη** **Αποκάλυψη**, η οποία έχει υπέρ αυτής αμάχητον (θεολογικός) τεκμήριον γνησιότητας, μοναδικότητας και θεοπνευστίας. Και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο θεωρεί ο γράφων ότι **αποτελεί Εκπλήρωση υπό σχέσης και διαβεβαίωσης** του Κυρίου μας!

ΕΙΝΑΙ ΘΛΙΒΕΡΟ και τραγικό, **αλλ'** όμως είναι

και πραγματικό γεγονός! **Η «Αποκάλυψη του Ιωάννη»**, ΠΑΡΟΤΙ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Καινής Διαθήκης, ως το 27ο και τελευταίο βιβλίο της, ΠΑΡΟΤΙ η Ορθόδοξη Εκκλησία του Χριστού θεωρεί ως συγγραφέα αυτής το μαθητή, Απόστολο και Ευαγγελιστή του Κυρίου, Ιωάννη, και το περιεχόμενο αυτής ως θεόπνευστο κείμενο και ΠΑΡΟΤΙ ο Κύριός μας, Ιησούς Χριστός, επιθυμεί, προτρέπει, παραγγέλλει και εντέλλεται να διαβάζεται και διαδίδεται από τους χριστιανούς, **ΕΝ ΤΟΥΤΟΙΣ** από τα αρχαία εκκλησιαστικά χρόνια υπήρξε και μέχρι σήμερα εξακολουθεί να είναι... **βιβλίο ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΟ!!!**

ΝΑΙ, ΔΥΣΤΥΧΩΣ! «**Η** **Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού**, που του έδωσε ο Θεός, για να δείξει στους ανθρώπους εκείνα που πρέπει να γίνουν γρήγορα και ο Χριστός τα γνωστοποίησε στον Ιωάννη» (ΑΠΟΚ. 1:1), **ούτε ΑΚΟΥΓΕΤΑΙ ούτε ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ στις εκκλησίες τις χριστιανικές! ΕΧΕΙ ΕΚΒΑΘΕΙ** απ' τους ναούς του Θεού!!! Ο πνευματικός χώρος, τον οποίο θα έπρεπε να καταλαμβάνει η «Αποκάλυψη» του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, μέσα στους χριστιανικούς ναούς και μέσα στη διάνοια και στις καρδιές των χριστιανών (που ο καθένας απ' αυτούς είναι κι αυτός ένας «**ναός Θεού**» (ΚΟΡΙΝΘ. Α' 3:16/6:19, ΚΟΡΙΝΘ. Β' 6:16) είναι **ΚΕΝΟΣ!**

ΓΙΑΤΙ «ΕΤΣΙ» θέλησε, θέλει και έχει επιτύχει ο Πονηρός Αρχιεμπνευστής και Αρχιεκτελεστής του «**μυστηρίου της ανομίας**», ενσπείροντας στο νου και στις καρδιές ακόμη και των «**εκλεκτών**» **αμφιβολίες και επιφυλάξεις** και για τη γνησιότητα και για τη θεοπνευστία και για το περιεχόμενο και για την ερμηνεία και για το κύρος και για το συγγραφέα της «Αποκάλυψης»!!!

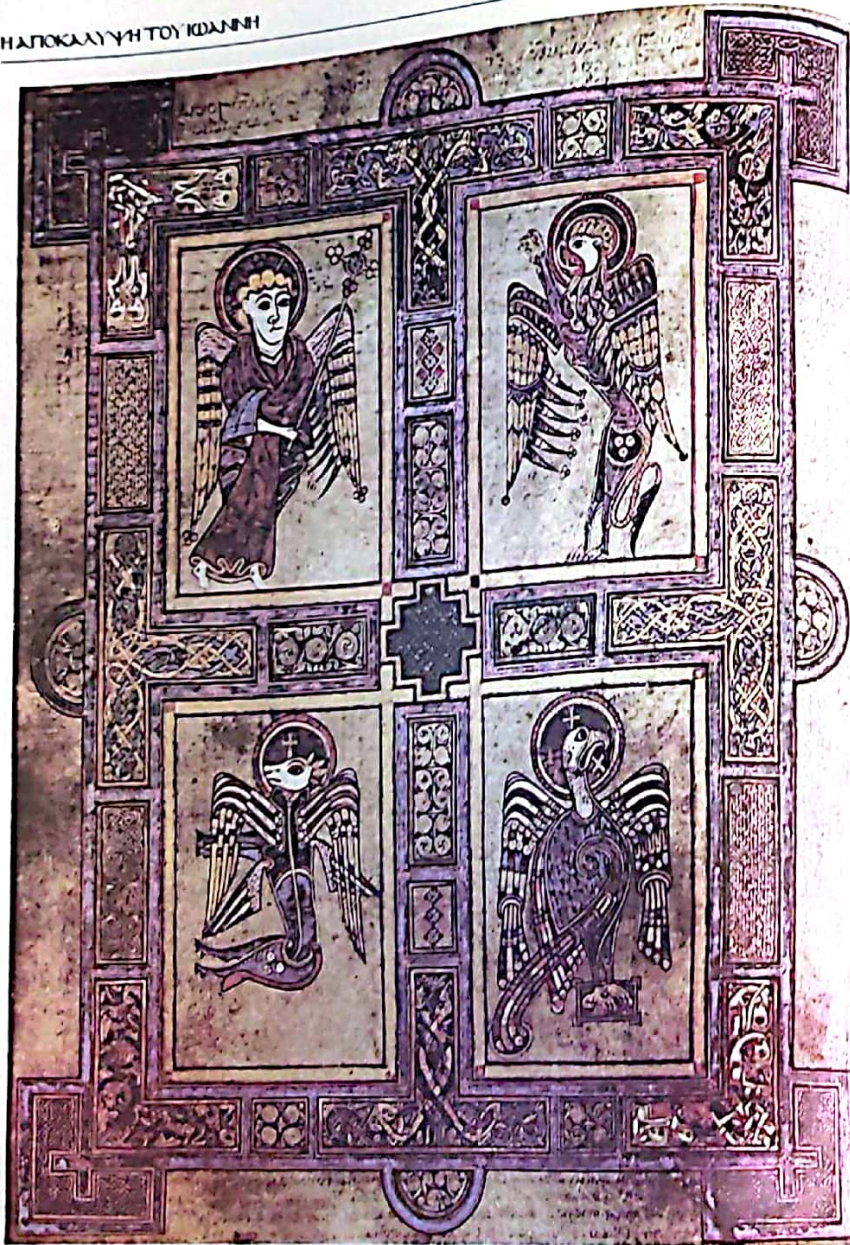
ΚΙ ΕΠΕΙΔΗ ακριβώς ο «**χώρος**» αυτός είναι **ΚΕΝΟΣ** και θα παραμείνει **ΚΕΝΟΣ**, μέχρι τότε που θα «**ήξει το τέλος**», ας μην υπάρχει καμία απολύτως αμφιβολία ότι σ' **ΑΥΤΟΝ ακριβώς τον ΚΕΝΟ χώρο θα εγκατασταθεί** (όπως προαναγγέλλει ο Απόστολος Παύλος (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:4)) εν μέσω πανηγυρισμών ευφορίας, ΑΥ-

ΤΟΣ ο «**άλλος**» ή το «**βδέλυγμα της ερημώσεως**» κατά τον κύριο Ιησού Χριστό (ΙΩΑΝ. 5:43, ΜΑΤΘ. 24:15-21, ΜΑΡΚ. 13:14-19) ή ο «**άνθρωπος της αμαρτίας**» ή ο «**άνομος**» ή ο «**υιός της απωλείας**», κατά τον Παύλο (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:3-8) ή ο «**Αντίχριστος**» και «**Ψευδοπροφήτης**» κατά τον Ιωάννη (ΙΩΑΝ. Α' 4:1-3/2:22-23, ΙΩΑΝ. Β' 7, ΑΠΟΚ. 16:13/19:20/20:10).

ΚΑΙ ΟΤΑΝ ο Κύριος της Δόξας εμφανισθεί «**κρίναι ζώντας και νεκρούς**» κι ανοικθούν ενώπιόν Του «**τα βιβλία**» με τα έργα του καθενός και «**το βιβλίον της ζωής**», για να κριθούν «**...οι νεκροί εκ των γεγραμμένων εν τοις βιβλίοις κατά τα έργα αυτών**» (ΑΠΟΚ. 20:12), **βροντώδης θ' ακουσθεί η φωνή Του να λέγει** προς όλους εκείνους τους ΥΠΑΙΤΙΟΥΣ της πλάνης των πολλών, παλιούς και σύγχρονους Δασκάλους κι Ερμηνευτές των Λόγων Του: «**Ουαί υμίν τοις νομικοίς, όι ήρατε την κλειδα της γνώσεως' αυτοί ουκ εισήλθετε, και τους εισερχομένους εκωλύσατε**» (ΛΟΥΚ. 11:52). **Αλίμονο σ' εσάς που ερμηνεύατε και διδάσκατε το Νόμο (Λόγο) μου, γιατί μ' αυτά που λέγατε αλλάξατε το κλειδί (που θα μπορούσε ν' ανοίξει την πόρτα) της αληθινής γνώσης** (αφού με τις διάφορες ερμηνείες σας σπείρατε την αμφιβολία κι αλλάξατε το νόημα των λόγων μου, που είναι η **ΑΛΗΘΕΙΑ**) **κι έτσι (όχι μόνο) εσείς δεν μπορέσατε να περάσετε αυτή την πόρτα** (δηλαδή «**να μπειτε**» στο νόημα και να καταλάβετε τι σας λέει ο Ιωάννης) **αλλά ΕΜΠΟΔΙΣΑΤΕ και όλους όσους θέλησαν να περάσουν μές' απ' αυτή την πόρτα της αληθινής γνώσης, προκειμένου να μάθουν την ΑΛΗΘΕΙΑ** (για όλα όσα πρόκειται να συμβούν στον κόσμο μέχρι τη Δευτέρα Παρουσία μου και την ένδοξη φανέρωση και πραγματοποίηση της Βασιλείας του Θεού).

Σημείωση

(*) Το μεγαλύτερο μέρος του άρθρου αυτού προέρχεται από ομότιτλο κεφάλαιο του βιβλίου του συγγραφέα «666 αριθμός γαρ ανθρώπου εστί», Εκδ. 2004.

Εξώφυλλο του Ιρλανδικού «Book of Kells» με τα σύμβολα των τεσσάρων Ευαγγελιστών

Περί Αντίχριστων και Αντίχριστου Μαρτυρίες και προειδοποιήσεις, διαπιστώσεις και συμπεράσματα μέσα από τα κείμενα της Καινής Διαθήκης

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΙΤΣΑΚΗΣ

Νομικός και συγγραφέας βιβλίων και μελετών ερμηνευτικού περιεχομένου της Χριστιανικής Θεολογίας

Η προέλευση και η ερμηνεία του όρου «Αντίχριστος» κατά τη χριστιανική θεολογία και ορολογία. Ο Αντίχριστος κατά τον Απόστολο Παύλο και ο Αντίχριστος της «Αποκάλυψης».

εχθρός μου, γιατί αρκείται εμένα και αγαπά και υπηρετεί τον ΑΝΤΙ-λογο του εχθρού του Πατέρα μου Θεού, δηλαδή τον Σατανά, που εκφράζει το ΨΕΥΔΟΣ και μ' αυτό παραπλανά τους ανθρώπους, για να λατρεύεται απ' αυτούς ο ίδιος -αντί του Αληθινού Θεού- ως Θεός».

1. Προέλευση και σημασία της λέξης «Αντίχριστος»

Ο εννοιολογικός πυρήνας ή, άλλως, η σπερματική έννοια της λέξης (επιθέτου) «Αντίχριστος» εμπεριέχεται μέσα στα λόγια του Ιδίου του Ιησού Χριστού «ο μη ων μετ' εμού κατ' εμού εστί» (ΜΑΤΘ. 12:30, ΛΟΥΚ. 11:23), που σημαίνουν «Οποιος δεν είναι μαζί μου είναι εναντίον μου, είναι αντίθετός μου» και σε πιο ελεύθερη απόδοση «Οποιος δεν αγαπά, δεν ακολουθεί και δεν υπηρετεί εμένα (που είμαι ο Λόγος του Πατέρα μου Θεού και ό,τι σας λέω είναι, από το Α ως το Ω, η καθαρή και μοναδική ΑΛΗΘΕΙΑ) είναι

ΑΥΤΗ καθ' εαυτή η λέξη «Αντίχριστος» -για πρώτη φορά στην ιστορία της χριστιανικής θεολογίας, αλλά κι αυτής της ελληνικής γλώσσας- εμφανίζεται στα κείμενα δύο Επιστολών (Α' και Β') του μαθητή, Αποστόλου, Ευαγγελιστή και συγγραφέα της «Αποκάλυψης», Ιωάννη, που υπάρχουν στην Καινή Διαθήκη. Ας δούμε τι, ακριβώς, λέει ο Ιωάννης σ' αυτές τις Επιστολές του: ΙΩΑΝ. Α' 2:22 «τις εστί ο ψεύτης, ει μη ο αρνούμενος όπ Ιησούς ουκ έσπιν ο Χριστός; Ούτος εστί ο Αντίχριστος ο αρνούμενος τον Πατέρα και τον Υιόν». Δηλαδή: «Ποιος είναι ο ψεύτης εάν όχι αυτός που αρνείται ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός (=ο Μεσσίας, Αυτός που ήλθε απεσταλμένος απ' τον Θεό για να μας σώσει); Αυτός είναι ο Αντίχριστος, που αρνείται τον Πατέρα (Θεό) και τον Υιό (Ιησού Χριστό)» ΙΩΑΝ. Α' 2:18 «Παιδιά, εσχήτη ώρα εστί, και καθώς ηκούσατε ότι ο Αντίχριστος έρχεται και νυν Αντίχριστοι πολλοί γεγόνασιν». Δηλαδή «Παιδιά,

είναι κρίσιμοι οι τελευταίοι καιροί και, όπως έχετε ακούσει ότι ο Αντίχριστος έρχεται (εγώ σας λέω ότι) και τώρα πολλοί είναι αυτοί που έχουν γίνει Αντίχριστοι». ΙΩΑΝ. Α' 4:1-3 «Αγαπητοί, μη παντί πνεύματι πιστεύετε, αλλά δοκιμάζετε τα πνεύματα ει εκ του Θεού εστίν· όπι πολλοί ψευδοπροφήται εξηγηλύθασιν εις τον κόσμον. Εν τούτο γινώσκετε το πνεύμα του Θεού· παν πνεύμα ο ομολογεί Ιησούν Χριστόν εν σαρκί εληλυθότα, εκ του Θεού ουκ εστί· και παν πνεύμα ο μη ομολογεί τον Ιησούν Χριστόν εν σαρκί εληλυθότα, εκ του Θεού ουκ εστί· και τούτο εστί του Αντιχρίστου, ο ακηκόατε όπι έρχεται, και νυν εκ τω κόσμω εστίν ήδη». Δηλαδή, «Αγαπητοί μου, μην πιστεύετε τον καθένα, αλλά να τους δοκιμάζετε εάν αυτά που λένε προέρχονται απ' τον Θεό, διότι πολλοί ψευδοπροφήτες έχουν εμφανισθεί στον κόσμο. Να με ποιον τρόπο μπορείτε να τους δοκιμάζετε: Οποιος ομολογεί ότι ο Ιησούς Χριστός έχει έλθει με σάρκα (ως άνθρωπος) εμπνέεται απ' τον Θεό και όποιος δεν ομολογεί ότι ο Ιησούς Χριστός ήλθε ως άνθρωπος δεν εμπνέεται απ' τον Θεό. Αυτός εκφράζει τον Αντίχριστο για τον οποίο έχετε ακούσει ότι θα έλθει και ήδη τώρα το πνεύμα του, εναντίον του Χριστού, υπάρχει στον κόσμο».

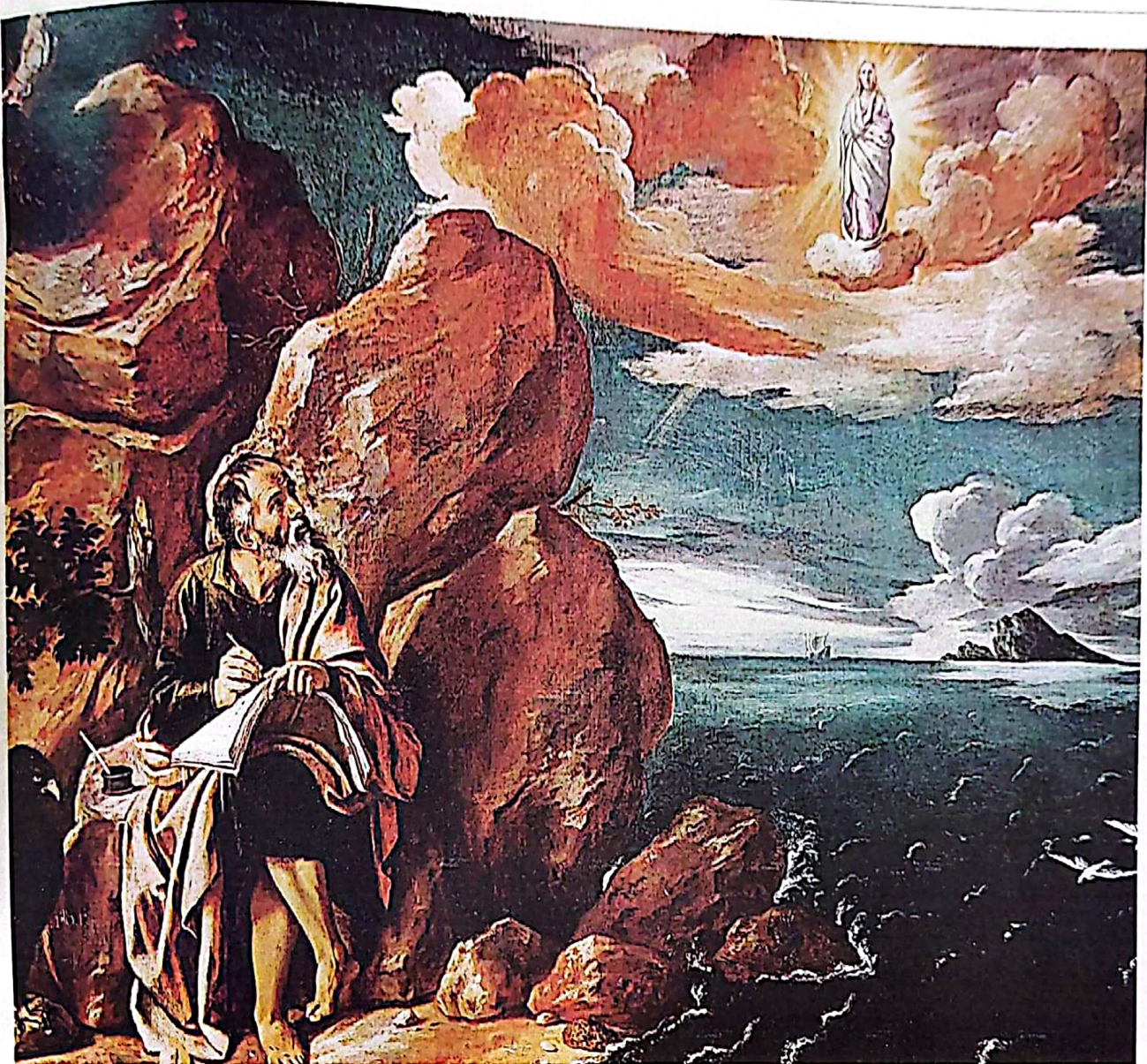
ΙΩΑΝ. Β' 7 «...Πολλοί πλάνοι εισήλθον εις τον κόσμον, οι μη ομολογούντες Ιησούν Χριστόν ερχόμενον εν σαρκί· ούτος εστίν ο πλάνος και ο Αντίχριστος». Δηλαδή, «Πολλοί άνθρωποι με πλανεμένες ιδέες και διδασκαλίες έχουν εμφανισθεί στον κόσμο, οι οποίοι δεν πιστεύουν και δεν δέχονται ότι ο Χριστός (ο αναμενόμενος Μεσσίας) ήλθε στον κόσμο ως άνθρωπος με σάρκα και με το όνομα Ιησούς· αυτός που έχει και διαδίδει τέτοιες πλανεμένες ιδέες και διδασκαλίες είναι που παραπλανά τους άλλους και είναι Αντίχριστος (εχθρός του Χριστού)».

ΕΤΣΙ, με βάση τα παραπάνω, κατά τη χριστιανική θεολογία και ορολογία, «**Αντίχριστος**» είναι και λέγεται:

■ **ΟΠΟΙΟΣ αρνείται τη Θεότητα και τη Θεανθρώπινη φύση του Κυρίου Ιησού Χριστού**, δηλαδή αρνείται να δεχθεί και να ομολογήσει ότι

ο Ιησούς Χριστός είναι ο ΛΟΓΟΣ του μοναδικού κι αληθινού Θεού, που ενσαρκώθηκε και εμφανίσθηκε στη γη, ως άνθρωπος **για να αποκαλύψει ΟΛΗ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ** περί Θεού (τους πηθικούς Νόμους Του, το σκοπό της Δημιουργίας Του, το Θέλημά Του, την Αγάπη, τη Μακροθυμία, το Ελεος, την Πρόνοια, τη Δικαιοσύνη και το φιλόανθρωπο Σχέδιό Του, δηλαδή όλα όσα έχει ετοιμάσει για όσους Τον αγαπούν και πιστεύουν τον ΛΟΓΟ και Υιό Του), **να λυτρώσει** όλο το ανθρώπινο γένος από την υποδούλωσή του -μέσω της ειδωλολατρίας- στον Σατανά και τους πονηρούς αγγέλους του και, τέλος, **για να σώσει** (ως Μεσσίας, δηλαδή απεσταλμένος απ' τον Θεό Σωτήρας) τις ψυχές όλων αυτών που θα έχουν πιστέψει σ' Αυτόν, οδηγώντας τες σε μια ΝΕΑ ΖΩΗ, όπου θα βασιλεύουν μόνον η Καλοσύνη κι η Αγάπη του Θεού («*Βασιλεία του Θεού*», «*Βασιλεία των Ουρανών*») και θα μπορούν ν' απολαμβάνουν κοντά Του την υπέρτατη ευδαιμονία χωρίς πόνους, ασθένειες, πάθη, ανάγκες, αμαρτίες, λάθη, αγωνίες, αβεβαιότητες, απογοητεύσεις και πλάνες ΑΙΩΝΙΩΣ, χωρίς τέλος («*αιώνια ζωή*»).

■ **ΟΠΟΙΟΣ είτε βλασφημεί** (δηλαδή εξυβρίζει, κατηγορεί, κακολογεί, δυσφημεί, συκοφαντεί, ονειδίζει, λοιδορεί, ειρωνεύεται, χλευάζει, γελοιοποιεί και διακωμωδεί) **ή αμφισβητεί το ιστορικό πρόσωπο του Ιησού Χριστού** (ότι δηλαδή υπήρξε ως ιστορικό πρόσωπο) **είτε αρνείται ή πλήττει** (δηλαδή καταφρονεί, ευτελίζει, απαξιώνει, παραποιεί, παρερμηνεύει, στρεβλώνει, νοθεύει, αλλοιώνει, αποσιωπά, αποκρύπτει, αμφισβητεί, κλονίζει, αντιμάχεται ή απαγορεύει) **τη Διδασκαλία του Ιησού Χριστού και των Αποστόλων Του, ή τα θεμελιώδη Δόγματα και τα Μυστήρια της Εκκλησίας Του, είτε, τέλος, προσπαθεί, μ' οποιονδήποτε απατηλό ή βίαιο τρόπο να κλονίσει, αναισθητοποιήσει και καταστρέψει τη χριστιανική πίστη** (ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο ΛΟΓΟΣ του μοναδικού κι αληθινού Θεού, που ήλθε ως άνθρωπος ταπεινός και Λυτρωτής και Σωτήρας του ανθρώπινου γένους και θα ξαναέλθει ως ένδοξος Νικητής της Ανομίας και Δίκαιος Κριτής ζώντων και νεκρών).

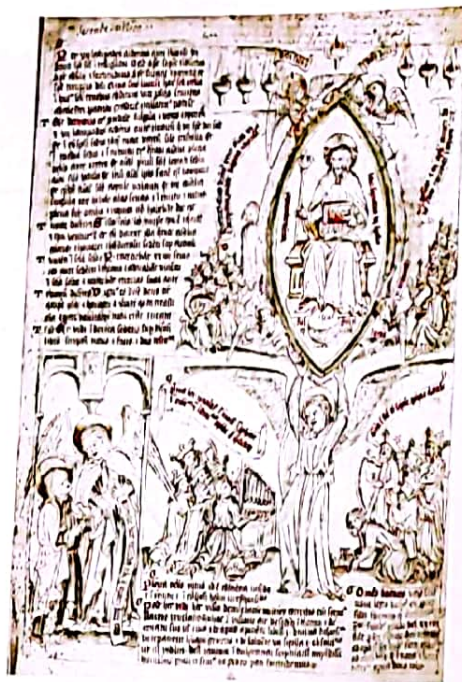
Ελαιογραφία (17ος αιώνας) του Pedro Orrente, με τον Ιωάννη κοντά στη θάλασσα να συγγράφει την «Αποκάλυψη».

■ **ΟΠΟΙΟΣ** λοιδορεί ή καταδιώκει χριστιανούς μόνο και μόνο για την πίστη τους στον Χριστό ή ασχημονεί, με λόγια ή πράξεις, προς ό,τι απεικονίζει ή συμβολίζει ή θυμίζει τον Ιησού Χριστό (εικόνες Αυτού, της Παναγίας μητέρας Του και των Αγίων Του, τον Σταυρό, ιερά σκεύη, την Καινή Διαθήκη, τα Ευαγγέλια, ιερούς ναούς κ.ά.).

ΑΥΤΑ ως προς τους «συνήθεις» Αντίχριστους όλων των καιρών και εποχών.

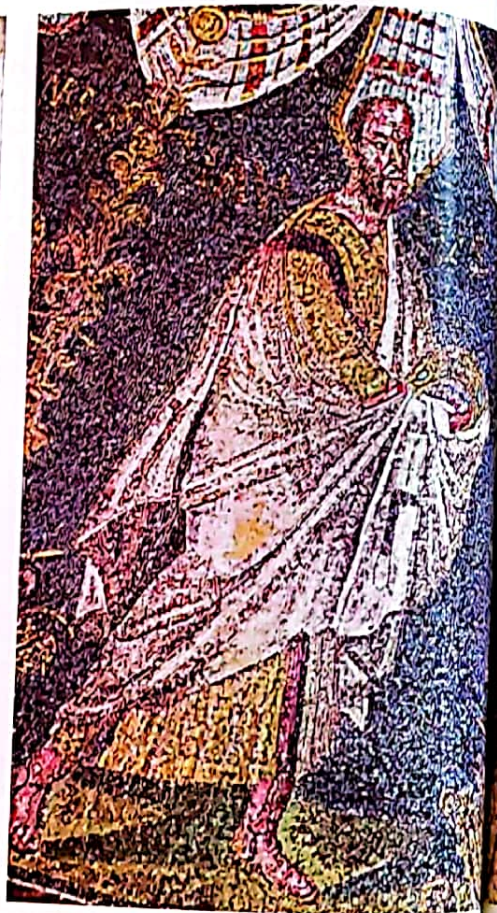
ΟΜΩΣ! Θα 'ρθει καιρός, όπως μας πληροφορεί

και μας προειδοποιεί η Καινή Διαθήκη, που θα εμφανισθεί στη γη κάποιος άνθρωπος, ο οποίος **θα παραπλανήσει όλους τους ανθρώπους της γης** (χριστιανούς και μη), κάνοντάς τους να πιστέψουν **ότι αυτός και μόνον αυτός είναι ο αναμενόμενος** (κατά τις Ιερές Γραφές κάποιων θρησκειών) ή ο ποθούμενος απ' όλους τους λαούς της γης **ΜΕΣΣΙΑΣ**, που θα λυτρώσει και σώσει τους ανθρώπους από τα γήινα προβλήματά τους. Ο **ΑΝΘΡΩΠΟΣ** αυτός **θα λατρευτεί και θα προσκυνηθεί** απ' όλους τους κατοίκους της γης **ως ΑΝΘΡΩΠΟΘΕΟΣ** στη θέση **ΟΛΩΝ** των

Πάνω: Άγγελος δείχνει στον Ευαγγελιστή Ιωάννη ένα όραμα του Θεού με σύμβολα των τεσσάρων Ευαγγελιστών, ενώ οι πρεσβύτεροι προσκυνούν (Δημόσια Βιβλιοθήκη Ν. Υόρκης).

Δεξιά: Οι Απόστολοι Πέτρος και Παύλος σε μωσαϊκό από τη Ραβένα (αρχές δου αιώνα).

πικές ιδέες) εκείνον θα τον δεχθείτε».

ΕΠΙΣΗΣ, τον Αντίχριστο εννοεί ο Θεάνθρωπος όταν -προλέγοντας στους μαθητές Του την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, αλλά ταυτόχρονα και τα παρόμοια γεγονότα, που θα προηγηθούν της Δευτέρας Παρουσίας Του- προειδοποιεί τους ανθρώπους **ότι θα δουν «το βδέλυγμα της ερημώσεως»** (για το οποίο είχε μιλήσει ο Προφήτης Δανιήλ) **«να στέκεται εκεί που ο ΔΕΝ πρέπει»**, δηλαδή σε τόπο που είναι αφιερωμένος στον Θεό, σε ναό (*): **«Όταν ουν ιδητε το βδέλυγμα της ερημώσεως το ρηθέν διά του Δανιήλ του προφήτου εστός εν τόπω αγίω...»** (κατά ΜΑΤΘΑΙΟΝ 24:15) ή **«εστός όπου ου δεί»** (κατά ΜΑΡΚΟΝ 13:14), **να λάβουν τις προφυλάξεις τους έναντι των διωγμών**, που πρόκειται να υποστούν, **διότι κατ' εκείνη την εποχή θα υπάρχει γι' αυτούς τέτοια θλίψη, όμοια με την οποία ούτε είχε υπάρξει ποτέ από τη Δημιουργία του κόσμου μέχρι τότε ούτε πρόκειται να υπάρξει ποτέ όσο θα υπάρχει κόσμος** **«έσται γαρ τότε θλίψις μεγάλη, οία ου γέγονεν απ' αρχής κόσμου έως του νυν ουδ' ου μη γένηται...»** (κατά ΜΑΤΘΑΙΟΝ 24:21) ή **«έσονται γαρ αι ημέραι εκείναι θλίψις, οία ου γέγονε τοιαύτη απ' αρχής κτίσεως ης έκτισεν ο Θεός έως τον νυν και ου μη γένηται...»** (κατά ΜΑΡΚΟΝ 13:19) ή **«έσται γαρ ανάγκη μεγάλη επί της γης»** (κατά ΛΟΥΚΑΝ 21:23).

ΜΕ ΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟ «βδέλυγμα της ερημώσεως» ο Δανιήλ είχε προφητεύσει την αντίθεο δράση του βασιλιά των Σελευκιδών Αντιόχου Δ' του Επιφανούς (175-164 π.Χ.), ο οποίος κατέκτησε την Αίγυπτο και, ως βασιλιάς αυτής, εξαπέλυσε διωγμούς εναντίον των Ισραηλιτών, απαγόρευσε τη λατρεία τους και μετέτρεψε και μετονόμασε τη λατρεία τους και μετέτρεψε και μετονόμασε το 168 π.Χ. το Ναό του Σολομώντα στην Ιερουσαλήμ σε ναό του Δία, εγκαθιστώντας σ' αυτόν ειδωλολατρικά αγάλματα.

ΑΥΤΟΝ, λοιπόν, το χαρακτηρισμό **«βδέλυγμα της ερημώσεως»** χρησιμοποιεί και ο Ιησούς Χριστός για να υποδηλώσει ότι, όπως ο Αντίοχος Δ' ο Επιφανής, έτσι κι ο Αντίχριστος με όσα θα κάνει, όταν εμφανισθεί, θα βλασφημήσει τον Θεό και γι' αυτό

2. Ο Αντίχριστος στα Ευαγγέλια

Ο ΚΥΡΙΟΣ Ιησούς Χριστός προσδιορίζει τον Αντίχριστο με τις αντωνυμίες **«άλλος»** και **«εκείνον»** (ΙΩΑΝ. 5:43 **«εγώ ελήλυθα εν τω ονόματι του πατρός μου και ου λαμβάνετε με· εάν άλλος έλθη εν τω ονόματι τω ιδίω εκείνον λήψετε»**). Δηλαδή, εγώ έχω έλθει εξ ονόματος του πατέρα μου (εκπροσωπώντας και εκφράζοντας τον πατέρα μου) και δεν με δέχεσθε· όταν, όμως, θα έλθει κάποιος άλλος εξ ονόματος του εαυτού του (που θα εκπροσωπεί τον εαυτό του και θα εκφράζει δικές του προσω-

ολογίας) **ΑΛΛΑ είναι ένα γεγονός, το οποίο θα πραγματοποιεί αναπόφευκτα σε, άγνωστο και μη δυνάμενο να προβλεφθεί, βάθος χρόνου και για το λόγο αυτό -προκειμένου δηλαδή όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο και ιδίως οι χριστιανοί να είναι πλήρως ενημερωμένοι για «τα ερχόμενα»** (ΙΩΑΝ. 16:12-15) και καλά προετοιμασμένοι και θωρακισμένοι- **ΠΡΟΑΝΑΓΕΛΛΕΤΑΙ ΚΑΙ από τον Ιδιο τον Κύριο Ιησού Χριστό ΚΑΙ από τον Απόστολο Παύλο ΚΑΙ από τον Ευαγγελιστή και συγγραφέα της «Αποκάλυψης», Ιωάννη.**

θα είναι το «βδέλυγμα» που θα επιφέρει την «ερήμωση», δηλαδή την καταστροφή σ' όλους αυτούς που θα αγαπούν και θα λατρεύουν τον αληθινό Θεό και τον Λόγο Του. Με άλλα λόγια, ο Αντίχριστος θα είναι ένας άνθρωπος που, ασκώντας σαν βασιλιάς την εξουσία του θα προκαλέσει στον Θεό αποστρόφη και οργή (βδελυγμία), γιατί **θα ερμώσει**, κυριολεκτικά και μεταφορικά, όχι μόνο **τους χριστιανικούς ναούς** (απαγορεύοντας τόσο την τέλεση Λειτουργιών και Μυστηρίων όσο και την προσέλευση σ' αυτούς των πιστών κι αφαιρώντας καθέτι που εικονίζει, συμβολίζει ή θυμίζει τον Ιησού Χριστό), αλλά **και τις χριστιανικές καρδιές** (αφαιρώντας απ' αυτές την Αγάπη του αληθινού Θεού και την Πίστη προς τον Λόγο Του, Ιησού Χριστό). Στην εποχή του Αντίχριστου, ναός και καρδιές των χριστιανών χωρίς Χριστό, χωρίς δηλαδή «ύδωρ ζων» (ΙΩΑΝ. 4:10), θα μοιάζουν με άνυδρη και ξερή έρημο.

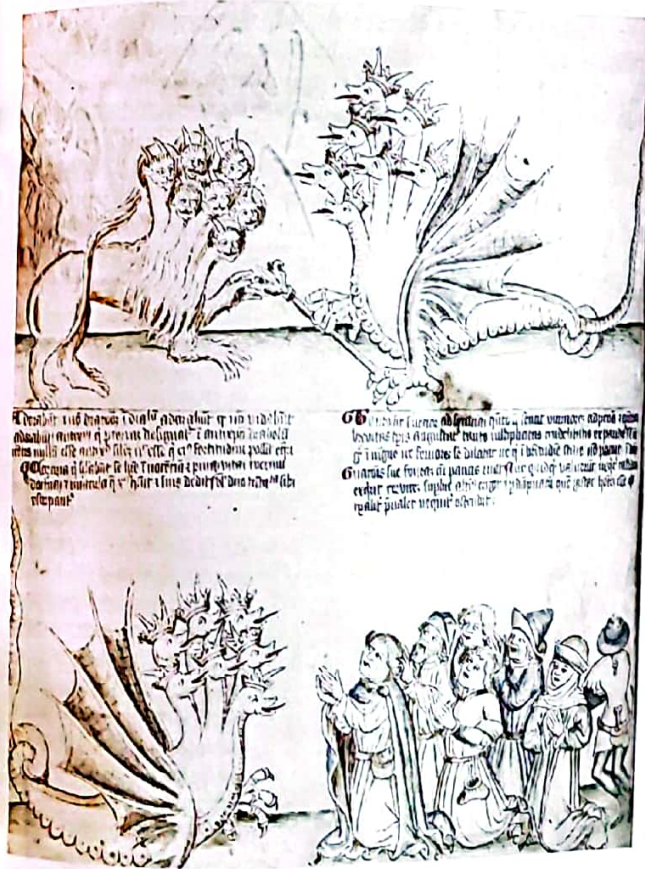
3. Ο Αντίχριστος κατά τον Απόστολο Παύλο

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ στην Β' Προς ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Επιστολή του (2:1-12) μας πληροφορεί και μας προειδοποιεί ότι **ο Αντίχριστος θα είναι ένας άνθρωπος ο οποίος θα αρνηθεί ΟΧΙ ΜΟΝΟ τη Θεανθρώπινη φύση, τη Θεότητα και τη Διδασκαλία του Ιησού Χριστού** (όπως αμέτρητοι διάσπημοι και άσπημοι εδώ και 20 αιώνες έχουν κάνει, κάνουν και θα εξακολουθούν να κάνουν) **αλλά ταυτόχρονα ΚΑΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ του κόσμου** («Ιεχωβά» των Εβραίων και των Χιλιαιτών, «Αλλάχ» των Ισλαμιστών, «Βιονού», «Σίβα», «Κάλι», «Ιντρα», «Μπράχμα» κ.ά. του Ινδουισμού), **καθώς και ΟΛΑ ΤΑ «ΣΕΒΑΣΜΑΤΑ» του κόσμου** (Μωυσή, βιβλικούς πατριάρχες και προφύτες, Άγιο Πνεύμα, Παναγία, Αρχαγγέλους, Αποστόλους, Άγίους της χριστιανικής πίστης, Μωάμεθ, Βούδα, Αβατάρ, Λόχμανς, Γκουρού κ.ά.), που λατρεύονται και προσκυνούνται μέχρι σήμερα ως σεβάσμια πρόσωπα, **και θα απαιτήσει, θα πείσει και θα επιβάλει να πιστεύεται, λατρεύεται και προσκυνείται ΜΟΝΟΝ ΑΥΤΟΣ ως ο μο-**

ναδικός, υπέρτατος κι αληθινός Λυτρωτής και Σωτήρας του κόσμου και ενσαρκωμένος Λόγος του Θεού, από ολόκληρη την ανθρωπότητα, από ΟΛΟΥΣ τους ανθρώπους της γης ανεξαιρέτως και όχι μόνο από τους χριστιανούς («ώστε αυτόν εις τον ναόν του Θεού ως θεόν καθίσει, αποδεικνύντα εαυτόν ότι εστί θεός» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2-4).

ΑΥΤΗ είναι η ΔΙΑΦΟΡΑ μεταξύ των «Αντίχριστων», που αναφέρει κι εννοεί ο Ιωάννης στις Α' και Β' Επιστολές του, και του Αντίχριστου, τον οποίο εννοούν και για τον οποίο μας προειδοποιούν ο Κύριος Ιησούς Χριστός, ο Απόστολος Παύλος κι ο Ιωάννης στην «Αποκάλυψη».

ΑΥΤΟΣ ο άνθρωπος, που θα θελήσει και θα επιχειρήσει, με τη βοήθεια του Σατανά (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:9, ΑΠΟΚ. 13:14), να σφετερισθεί τον τίτλο του **ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ** Ιησού Χριστού και να εγκατασταθεί στη θέση Του ως **ΑΝΘΡΩΠΟΘΕΟΣ**, θα είναι ο ΠΙΟ ΔΟΛΙΟΣ και ο ΠΙΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ «Αντίχριστος» όλων των εποχών, διότι **την άρνηση του Χριστού θα την καλύψει πίσω από τη γενική και καθολική άρνηση ΟΛΩΝ των άλλων ΘΕΩΝ και ΣΕΒΑΣΜΑΤΩΝ του κόσμου!** Και λέμε «θα την καλύψει», διότι ο Αντίχριστος δεν πρόκειται να εμφανισθεί και να εκδηλωθεί ευθέως ως εχθρός, αντίπαλος και αρνητής του Ιησού Χριστού, αλλά **θα παρουσιασθεί με το προσώπιο του ΣΥΜΦΙΛΙΩΤΗ** εθνών, φυλών, λαών, πολιτισμών και θρησκειών. Και με το πρόσχημα της συναδέλφωσης όλων των ανθρώπων της γης και της δημιουργίας μιας Παγκόσμιας Κοινωνίας [χωρίς τις διακρίσεις εκείνες που χωρίζουν τους ανθρώπους και τους εξωθούν σε αιματηρές κι ανθρωποβόρες αντιπαραθέσεις και πολεμικές συγκρούσεις (Ιστορία, πολιτισμοί, σύνορα, νομίματα και θρησκείες)] **θα εγκαθιδρύσει μια ΝΕΑ ΕΝΙΑΙΑ (ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ) ΘΡΗΣΚΕΙΑ, που θα προέλθει από την «προσέγγιση», το «διάλογο», τη «σύγκλιση», την «ένωση», τη «συγκώνευση» Εκκλησιών και το συγκρητισμό (σύμμιξη) ομόθρησκων δογμάτων και κοινών, ομοειδών ή συναφών θρησκευτικών αντιλήψεων και θα υποστηριχθεί με το πονηρό, παραπλανητικό και κυριολε-**

Το εκ της θαλάσσης επτακέφαλο θηρίο (πάνω) παραδίδει το σκήπτρο στο εκ της γης θηρίο (κάτω) που έχει σκοπό να οδηγήσει τους ανθρώπους στη λατρεία του Αντίχριστου (Δημόσια Βιβλιοθήκη Ν. Υόρκης).

κτικά σατανικό «επιχείρημα» (που καλλιεργείται και διαδίδεται μέσα από τις Στοές, μυσείες και διδασκαλίες του Τεκτονισμού και τις ποικιλώνυμες αποκρυφιστικές και κρυπτοαντιχριστιανικές οργανώσεις της «Νέας Εποχής») ότι «**Όπως κι αν ονομάζουν τον Θεό η κάθε θρησκεία κι ο κάθε λαός, ο Θεός είναι ΕΝΑΣ και ΙΔΙΟΣ για όλους τους ανθρώπους!**

ΑΥΤΗ ακριβώς η καλά κρυμμένη και «σερβιρισμένη» μέσω της ΝΕΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ **ΜΑΖΙΚΗ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΗ** όλων των ανθρώπων της γης («και πλανά τους κατοικούντας επί της γης» ΑΠΟΚ. 13:14) **θα είναι ο πυρήνας**

της «ενέργειας πλάνης», που, κατά τη σχετική προειδοποίηση του Απόστολου Παύλου (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:11) **θα κατακλύσει το νου και τις καρδιές των ανθρώπων** όλης της Οικουμένης, ώστε να πιστεύσουν τα ψεύδη του Αντίχριστου (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:11-12) **με αποτέλεσμα μεγάλες χριστιανικές μάζες να οδηγηθούν στην ΑΠΟΣΤΑΣΙΑ** (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:3), δηλαδή να αρνηθούν τον Ιησού Χριστό και ν' απομακρυνθούν απ' Αυτόν.

Ο ΣΑΤΑΝΑΣ κι όλη η βδελυρή ακολουθία του (τα πονηρά πνεύματα) γνωρίζουν πολύ καλά «ΠΟΙΟΣ» είναι ο Ιησούς Χριστός, ότι δηλαδή **Αυτός και**

μόνον Αυτός είναι ο Λόγος (Υίος) του ΑΛΗΘΙΝΟΥ ΘΕΟΥ, που σαρκώθηκε στη γη (ΜΑΤΘ. 8:28-31, ΜΑΡΚ. 1:23-26/5:1-13, ΛΟΥΚ. 1:34/3:11/4:31-35, 41/8:26-33, ΠΡΑΞ. ΑΠΟΣΤ. 19:15).

ΚΑΙ ΓΙ' ΑΥΤΟ, το μόνο που ενδιαφέρει τον Σατανά -για να μπορέσει να κυριαρχήσει στη γη και να λατρευθεί ως θεός- είναι να εκδιώξει προηγουμένως τις καρδιές των χριστιανών του κόσμου τον Ιησού Χριστό, να Τον «βγάλει από τη μέση», ώστε στην κενή θέση του Λυτρωτή-Σωτήρα να εγκαταστήσει ένα δικό του άνθρωπο, ως εκπρόσωπό του, που θα εκφράζει το δικό του -αντίθετο προς Εκείνον του Ιησού Χριστού- λόγο.

ΕΤΣΙ, λοιπόν, ο άνθρωπος αυτός, που θα εκφράζει το λόγο του Σατανά, όπως ευθέως μας προειδοποιεί ο Ιωάννης στην «Αποκάλυψη» («ελάλει ως δράκων» ΚΕΦ. 13:11), πίσω από τη γενική και καθολική άρνηση ΟΛΩΝ των θεών και «σεβασμάτων» του κόσμου, εκείνο που θα κρύψει είναι η θέληση και η προσπάθειά του να αντιποιηθεί και να σφετερισθεί τον τίτλο του Λυτρωτή, Σωτήρα και Θεού, τον οποίον, σύμφωνα με την πίστη των χριστιανών αλλά και όπως κι ο ίδιος ο Σατανάς γνωρίζει, κατέχει ΜΟΝΟΝ ο Ιησούς Χριστός («ο κατέχων» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:7) και ΚΑΝΕΝΑΣ άλλος «Θεός» στον κόσμο.

ΚΙ ΑΥΤΟ το καταχθόνιο σχέδιο του Σατανά θα επιτύχει ΠΡΟΣΚΑΙΡΑ **μόνον όταν προηγουμένως οι δυνάμεις** (πονηροί άγγελοι και παραπληνιμένοι απ' αυτούς άνθρωποι), που **ΜΥΣΤΙΚΑ**

το υπηρετούν και προάγουν την ανομία, δηλαδή την απείθεια προς τους Νόμους και το Θέλημα του Θεού και την άρνηση του Λόγου Του Ιησού Χριστού («το γαρ μυστήριον ήδη ενεργείται της ανομίας» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:7), θα έχουν καταφέρει να «ΒΓΑΛΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΣΗ» («εκ μέσου γένηται» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:7) «αυτό», που εμποδίζει τους χριστιανούς να αρνηθούν

Σκηνή της Αποκάλυψης με το άνοιγμα των επτά σφραγίδων. Γκραβούρα του Αλμπρεχτ Ντίρερ.

τον Χριστό ως Λυτρωτή-Σωτήρα-Θεό, δηλαδή την ΠΙΣΤΗ, που «κατέχει τις καρδιές των χριστιανών» («το κατέχων» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:6), ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ Λόγος του αληθινού Θεού.

ΑΥΤΕΣ είναι οι προειδοποιήσεις του Απόστολου Παύλου για τον Αντίχριστο, τον οποίον στην προς ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β' Επιστολή του (2:1-12) αποκαλεί «άνθρωπο της αμαρτίας», «άνομο», «αντικείμενον και υπεрайρόμενον επί πάντα λεγόμενον θεόν ή σέβασμα» και «νιόν της απωλείας», διότι -αντίθετα με τον Χριστό, που οδηγεί στη σωτηρία- ο Αντίχριστος θα οδηγήσει μεγάλα χριστιανικά πλήθη στην απομάκρυνσή τους από τον Ιησού Χριστό, δηλαδή στην «αποστασία» (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:3) κι επομένως στην «απίστεια» της ψυχής τους. Γι' αυτό κι ο Απόστολος αυτούς που θα αποστατήσουν από τη χριστιανική τους πίστη, μαζί με όλους όσοι ΔΕΝ θέλουν να γνωρίσουν ή να πιστέψουν στον Ιησού Χριστό, τους αποκαλεί «απολλυμένους» («εν τοις απολλυμένοις, ανθ' ων την αγάπην της αληθείας ουκ εδέξαντο εις το σωθήναι αυτούς» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ 2:10).

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ, εκείνο που λέει ο Απόστολος Παύλος στους Θεσσαλονικείς της εποχής του (55 μ.Χ.) για να μην ανησυχούν και σε μας για να βρισκόμαστε σε εγρήγορη είναι ότι ο Αντίχριστος θα εμφανισθεί **μόνον όταν** θα έχουν εξουδετερωθεί και «φύγει από τη μέση» τα δύο εμπόδια που καθιστούν αδύνατη την εμφάνισή του, δηλαδή ο **ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ** ως Λυτρωτής, Σωτήρας και Λόγος του αληθινού Θεού («ο κατέχων») και η **ΠΙΣΤΗ** των χριστιανών στον Ιησού Χριστό ως Λυτρωτή, Σωτήρα και Λόγο του αληθινού Θεού («το κατέχων»). Κι αυτά τα δύο εμπόδια «θα φύγουν από τη μέση» («εκ μέσου γένηται»), όταν οι περισσότεροι χριστιανοί στον κόσμο θα έχουν απομακρυνθεί από τη χριστιανική τους πίστη και δεν θα πιστεύουν ότι ο Ιησούς χριστός είναι ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ Λόγος του αληθινού Θεού κι Αληθινός ΘΕΟΣ («αποστασία»), αλλά θα πιστεύουν άλλοι ότι δεν υπήρξε ποτέ ως ιστορικό πρόσωπο, ΑΛΛΟΙ ότι ήταν ένας μύστης φωτισμένος και χαρισματικός δάσκαλος (ίσος κι όμοιος με πολλούς άλλους στη γη, άλλοι ότι ήταν παντρεμένος με τη Μαρία Μαγδαληνή, άλλοι ότι ήταν ένας αποτυχημένος επαναστάτης, ομοφυλόφιλος κ.λπ., κ.λπ.

4. Ο Αντίχριστος της «Αποκάλυψης»

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ στην «Αποκάλυψη» (ΚΕΦ. 13) «βλέπει» να εμφανίζονται στον κόσμο δύο **Θηρία**. Το **ΠΡΩΤΟ** θηρίο βγαίνει μέσα από τη θάλασσα και έχει: **Επτά (7) κεφάλια** (πάνω στα οποία είναι γραμμένα πολλά βλάσφημα ονόματα), **δέκα (10) κέρατα** (πάνω στα οποία υπάρχουν ισάριθμα στέμματα), **σώμα λεοπάραδης, πόδια αρκούδας και στόμα λιονταριού**. Ένα απ' τα κεφάλια του έχει μία θανάσιμη πληγή, που το κάνει να μοιάζει σαν σφαγμένο, έτοιμο να κοπεί, αλλά αυτή την πληγή τη βλέπει ο Ιωάννης να θεραπεύεται. Ο δράκοντας (Σατανάς) του δίνει όλη του τη δύναμη, το θρόνο του και εξουσία μεγάλη. Όλη η γη ακολουθεί το θηρίο με θαυμασμό και προσκυνά και τον δράκοντα (Σατανά), που έδωσε την εξουσία του στο θηρίο, και το θηρίο, λέγοντας με θαυμασμό και δέος: «Ποιος είναι όμοιος μ' αυτό».

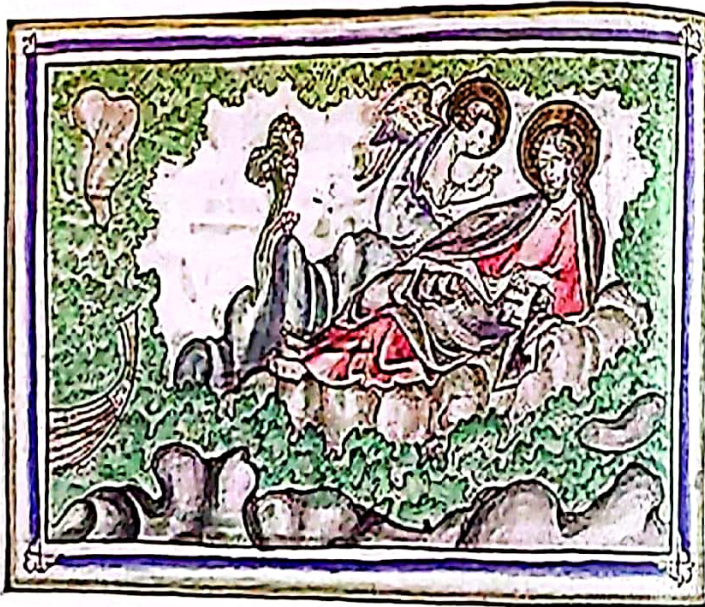
«Ποιος μπορεί να τα βάλει μαζί του».

ΤΟ ΘΗΡΙΟ αρχίζει να φέρεται αλαζονικά, μιλώντας με έπαρση και καυχσιολογίες για τον εαυτό του και με βλάσφημες εκφράσεις κατά του Θεού, του Ονόματός Του, της Βασιλείας Του, των Αγγέλων και Αγίων Του και στη συνέχεια στρέφεται εναντίον εκείνων που πιστεύουν στον Θεό (και αποτελούν την επίγεια εκκλησία Του), τους οποίους, προσωρινά, σε πρώτη φάση, θα καταφέρει να τους «νικήσει», με αποτέλεσμα να εξουσιάσει κάθε φυλή, λαό, γλώσσα και έθνος και να προσκυνηθεί απ' ΟΛΟΥΣ τους κατοίκους της γης.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ θηρίο βγαίνει από τη γη, έχει (2) κέρατα, όμοια με κέρατα αρνιού και μιλάει ως δράκοντας (όπως ο Σατανάς).

ΤΟ ΘΗΡΙΟ αυτό υλοποιεί και στεριώνει την παγκόσμια εξουσία του πρώτου θηρίου, εκτελώντας τις διαταγές και αποφάσεις του «ενώπιόν του» (δηλαδή υπό την επίβλεψή του και με τη βοήθειά του). Εκτελεί πολλά και διάφορα υπερφυσικά και εντυπωσιακά πράγματα, που μοιάζουν με θαύματα (κατεβάζοντας επιδεικτικά ακόμη και φωτιά από τον ουρανό μπροστά στα μάτια των ανθρώπων) κι έτσι, με όλα αυτά τα εντυπωσιακά έργα, πλανά ΟΛΟΥΣ τους ανθρώπους της γης, λέγοντάς τους και πείθοντάς τους «να κίνουν εικόνα» το πρώτο θηρίο (που του έδωσε τη δύναμη να κάνει τέτοια και τόσα θαυμαστά).

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ κατασκευάζουν την «εικόνα» του πρώτου θηρίου και τότε το δεύτερο θηρίο καταφέρει (με τη θαυματουργική δύναμη που του φέρνει (με τη θαυματουργική δύναμη που του φέρνει (με τη θαυματουργική δύναμη που του φέρνει (με τη θαυματουργική δύναμη που του φέρνει) «να δώσει πνοή» σ' 'χει δώσει το πρώτο θηρίο) «να δώσει πνοή» σ' αυτή την «εικόνα» και να την κάνει «να μιλήσει», οδηγώντας στο θάνατο όσους δεν θα θελήσουν να την προσκυνήσουν. Και υποχρεώνει ΟΛΟΥΣ τους ανθρώπους (μικρούς και μεγάλους, πλούσιους και φτωχούς, ελεύθερους και δούλους) να δεχθούν στο δεξί τους χέρι ή στο μέτωπό τους ένα σημάδι («κά-ραγμα») με το όνομα ή τον αριθμό του ονόματος του πρώτου θηρίου (που θα είναι το 666), ώστε κανένας να μην μπορεί να αγοράζει ή να πωλεί

Μικρογραφία στην οποία απεικονίζεται ο άγγελος να εμφανίζεται στον Ιωάννη στην Πάτμο (Βρετανική Βιβλιοθήκη).

στιδίποτε εάν δεν έχει αυτό το «χάραγμα» πάνω στο σώμα του (χέρι ή μέτωπο).

ΔΥΣΤΥΧΟΣ, τόσο για το «τι» συμβολίζουν τα δύο Θηρία και ποιο από τα δύο θα είναι ο Αντίχριστος όσο και για το «τι» σημαίνει ο αριθμός 666 καθώς και για το «τι» ακριβώς θα είναι το «χάραγμα», υπάρχει στην ερμηνευτική θεολογία και βιβλιογραφία μια εκτεταμένη -και δυσπρόσιτη για τον απλό αναγνώστη- πολυγωνμία. Οι περισσότεροι συγγραφείς (κληρικοί και λαϊκοί, παλαιοί και σύγχρονοι) υποστηρίζουν τη γνώμη ότι **ο Αντίχριστος είναι το πρώτο Θηρίο, ενώ το δεύτερο είναι ο «ψευδοπροφήτης» του**, δηλαδή ένας εκπρόσωπος, υπασπιστής ή βοηθός του Αντίχριστου, ένας σύγχρονος «γκουρού» και διαφημιστής του. Η ερμηνεία αυτή είναι η «επικρατούσα» στον κόσμο της εσχατολογικής ερμηνευτικής βιβλιογραφίας. Αντίθετα, μία ισχυρή μειοψηφία συγγραφέων (κληρικών και λαϊκών), στην οποία ανήκει και ο γράφων¹ υποστηρίζει ότι **ο Αντίχριστος είναι το δεύτερο Θηρίο, ο «ψευδοπροφήτης», ενώ το πρώτο Θηρίο** [το οποίο ΗΔΗ έχει, προ πολ-

λού, εμφανισθεί και δρα μυστικά και μεθοδικά προετοιμάζοντας την εμφάνισή κι υποδοχή του Αντίχριστου ως Αυτρωτή και Σωτήρα του κόσμου (από τα γήινα προβλήματά του) και τη λατρεία του ως θεού) **είναι η -υπό το σχεδιασμό και την επίβλεψη του Σατανά- μυστική και συνωμοτική, κατά του Ιησού Χριστού και της Πίστης προς Αυτόν, δράση και συνεργασία των πονηρών αγγέλων (πονηρών πνευμάτων) με πονηρούς και παραπλανημένους ανθρώπους. Αυτό δηλαδή που ο Απόστολος Παύλος προσδιορίζει ως «μυστήριον της ανομίας» (ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:7).**

ΤΟ ΘΕΜΑ (ποιο από τα δύο Θηρία είναι ο Αντίχριστος) ΔΕΝ είναι απλό, θεωρητικό και άνευ πρακτικής σημασίας. Αντίθετα, είναι πολυσύνθετο, ουσιαστικό και με ΤΕΡΑΣΤΙΑ πρακτική σημασία για την πίστη τη χριστιανική, αφού επηρεάζει και την ποιότητα και πληρότητα της αναγκαίας ενημέρωσης και γνώσης, και την ικανότητα αξιολόγησης γεγονότων της καθημερινής ζωής, και τον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς, και το

βαθμό της πνευματικής εγρήγορης κι ετοιμότητας των χριστιανών. Διότι άλλο πράγμα είναι **ΝΑ ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ** οι χριστιανοί ότι κανένα από τα δύο Θηρία του ΚΕΦ. 13 της «Αποκάλυψης» δεν έχει εμφανισθεί ακόμη, όπως δέχεται (και επιβάλλει) η πρώτη ερμηνευτική γνώμη, η «επικρατούσα», και άλλο πράγμα είναι **ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ** οι χριστιανοί ότι «**ήδη**» το πρώτο Θηρίο υπάρχει στη ζωή τους κι επηρεάζει και τη δική τους συμπεριφορά με παγίδες που δεν βλέπουν, δεν αισθάνονται και δεν μπορούν να καταλάβουν (όπως υποστηρίζει η μειοψηφική ερμηνεία).

Γ' ΑΥΤΟΝ ακριβώς το λόγο (επειδή δηλαδή οι περισσότεροι χριστιανοί ΔΕΝ καταλαβαίνουν «ποιο» είναι το πρώτο Θηρίο και «πώς» αυτό «ήδη» δρα στην καθημερινή ζωή) και ο Αντίχριστος [που νομίζουν οι αφελείς ότι... θα τον αναγνωρίσουν εύκολα, γιατί τάχα η αριθμητική αξία των γραμμάτων του ονόματός του θα έχει άθροισμα 666 (!!!)] **όταν εμφανισθεί ΘΑ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΕΙ ΟΛΗ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ** («και πλανά τους κατοικούντας επί της γης...», ΑΠΟΚ. 13:14), ακόμη και τους ευσεβέστερους των χριστιανών (που όφειλαν να είναι -αλλά ΔΕΝ ήταν- καλά ενημερωμένοι κι απαρασάλευτα προσκολλημένοι στον Ιησού Χριστό). **Γιατί**, όπως επανειλημμένως μας προειδοποιούν τα κείμενα της Καινής Διαθήκης, **θα τον βοηθήσει ο Σατανάς «με όλες τις δυνάμεις του»** («εν πάση δυνάμει» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:9), μαζί δηλαδή με όλα τα τάγματα των εκπεσόντων και πονηρών αγγέλων (δαιμόνων) και τα πλήθη όλων των επίγειων συνεργατών κι υπηρέτων του (πονηρών ή αφελών και παραπλανημένων ανθρώπων) να κάνει πράγματα που δεν φαντάζεται ο

ανθρώπινος νους ότι μπορούν να γίνουν («σημεία και τέρατα» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:9, «σημεία α εδόθη αυτώ ποιήσει» ΑΠΟΚ. 13:14).

ΣΤΗ ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ, που θα επιβάλει ο Αντίχριστος, ΟΛΟΙ οι άνθρωποι ανεξαιρέτως θα υποχρεωθούν να ασπασθούν τη ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ, να λατρεύουν τον Αντίχριστο ως θεό και (ως απόδειξη της πλήρους υποταγής των σ' αυτόν) να σφραγιστούν, στο δεξί τους χέρι ή στο μέτωπό τους με το «χάραγμα», χωρίς το οποίο δεν θα μπορούν να κάνουν οποιαδήποτε συναλλαγή και, επομένως, να ζήσουν (ΑΠΟΚ. 13:16-17).

ΕΤΣΙ, ο Αντίχριστος θα φέρει στον κόσμο «μεγάλη θλίψη» (ΜΑΤΘ. 24:21, ΜΑΡΚ. 13:19), διότι θα συνθλίψει, θα πείσει και θα φέρει σε απόγνωση και διλήμματα τους χριστιανούς, που δεν θα θελήσουν να αρνηθούν την πίστη τους στον Ιησού Χριστό ως Θεό, για να ενταχθούν στο σύστημα διακυβέρνησής του, δεχόμενοι τη ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ και το «χάραγμα».

ΟΜΩΣ, αυτή την αφορμή για όλους τους ανθρώπους της γης -και ιδίως για τους χριστιανούς- κατάσταση θα τερματίσει η **ένδοξη Δευτέρα Παρουσία** του Κυρίου Ιησού Χριστού και η δίκαιη κρίση ζώντων και νεκρών (ΑΠΟΚ. 19:20, ΜΑΤΘ. 25:41, ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:8).

Ο ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΣ θα είναι η τελευταία και μεγαλύτερη -όλων των εποχών- δοκιμασία ΟΛΩΝ των ανθρώπων της γης προ της τελικής κρίσης... («*ἵνα κριθῶσι πάντες ἡ μὴ πιστεύσαντες τὴ ἀληθείᾳ, αὐτῶν ἐνδοκίμασις ἐν τῇ ἀδικίᾳ*» ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:12).

Σημειώσεις

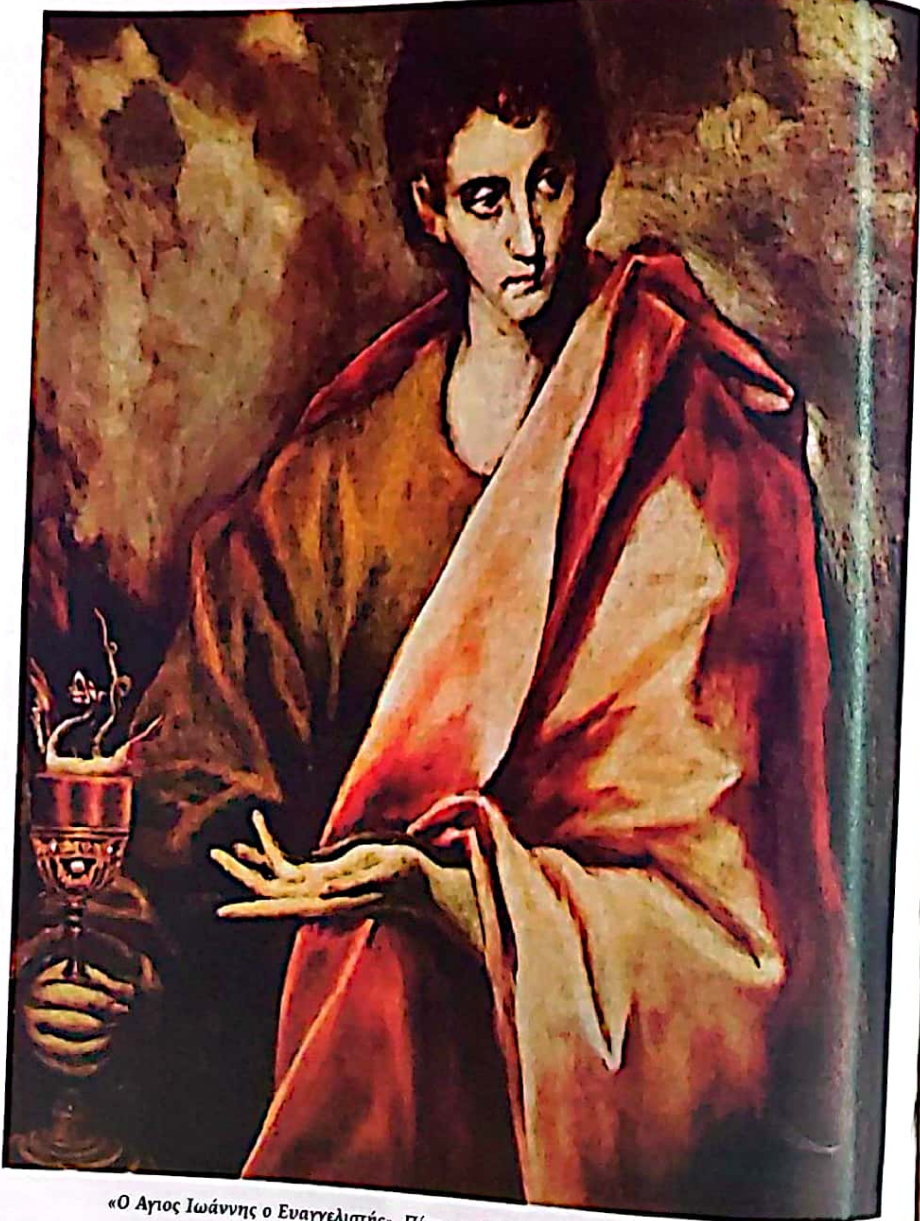
(*) Βλ. παρομοίως και ΘΕΣ/ΝΙΚΕΙΣ Β' 2:4 «ὥστε εἰς τὸν νῶτον τοῦ Θεοῦ καθίσαι...».

1. Βλ. Ιωάν. Παλαιτσάκη, «666 αριθμός γαρ ανθρώπου ἐστὶ», Εκδ. 2004.

2. Βλ. Ιωάν. Παλαιτσάκη, «Το γὰρ Μυστήριον ἦδη ἐνεργεῖται τῆς Ἀνομίας», Εκδ. Γ' 2006.

γεται τῆς Ἀνομίας», Εκδ. Γ' 2006.

3. Το «χάραγμα» προφανώς θα είναι μία άκρας εξελιγμένη τεχνολογική (ηλεκτρονική ή άγνωστης μέχρι σήμερα τεχνολογίας) εφαρμογή επί του ανθρώπινου σώματος, που θα είναι ανεξάλειπτη.

«Ο Άγιος Ιωάννης ο Ευαγγελιστής». Πίνακας (1609) του El Greco (Μουσείο Prado, Μαδρίτη).

Η «Αποκάλυψη του Ιωάννη» στη νεοελληνική ποίηση

ΚΙΡΚΗ ΚΕΦΑΛΕΑ

Επίκουρη καθηγήτρια Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Η «Αποκάλυψη» σήμερα υπερβαίνει το θεολογικό πεδίο και ερμηνεύεται ακόμη και ως απειλή πυρηνικού ολοκαυτώματος. Δεν άφησε αδιάφορους ποιητές όπως ο Σολωμός, ο Βαλαωρίτης, ο Παλαμάς, ο Βάρναλης, ο Σικελιανός, ο Σεφέρης, ο Ελύτης, ο Σικελιανός, ο Εμπειρικός, ο Παπατσώνης.

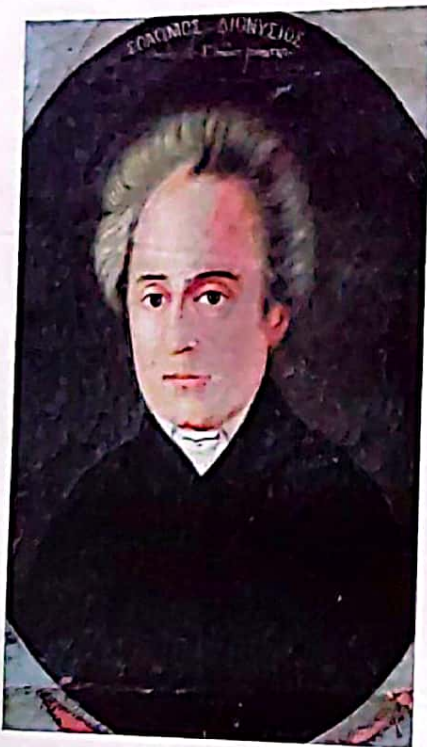
Ο όρος «Αποκάλυψη» συνδέεται με πολλές έννοιες και δεν αποτελεί μόνο αντικείμενο θεολογικών προβληματισμών. Είναι ένας όρος επίκαιρος, ο οποίος εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να χρησιμοποιείται ποικιλοτρόπως και με εντυπωσιακή συχνότητα, ακόμη και σε κείμενα ιστορικοφιλοσοφικού αλλά και πολιτικού χαρακτήρα. Επίσης το περιεχόμενό του¹, το οποίο υπερβαίνει το θεολογικό πεδίο, πολλές φορές συνδέεται, κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες, είτε με την απειλή ενός πυρηνικού ολοκαυτώματος είτε με την οικολογική κακοποίηση του πλανήτη είτε με θέματα που σχετίζονται με

την υπαρξιακή αναζήτηση και την ανθρώπινη υπόσταση του ατόμου.

ΑΚΟΜΗ το προφητικό βιβλίο του Ιωάννη με το εσχατολογικό του περιεχόμενο, πλούσιο σε οράματα και εικόνες, δεν μπορούσε να αφήσει αδιάφορους καλλιτέχνες σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης από τους πρώτους κίβλας χριστιανικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Η εικαστική απόδοση της «Αποκάλυψης» συναντάται σε τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, μικρογραφίες βιβλίων, γλυπτά, κατασκευές, ταπισερί κ.ά. Στη νεότερη τέχνη η εικονογράφηση της είναι πιο συχνή σε ζωγραφικά-χαρακτικά (λάδια, ακουαρέλες, μολύβια, χαλκογραφίες, λιθογραφίες) και λιγότερο σε γλυπτά ή κατασκευές κα².

ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΙΕΡΟΠΟΙΗΣΗ του κόσμου που έγινε τον 20ό αιώνα πραγματικότητα, η συχνή χρήση του όρου «Αποκάλυψη», τόσο στις τέχνες όσο και στη λογοτεχνία γενικότερα, είχε ως αποτέλεσμα πολλά έργα να χαρακτηριστούν «αποκαλυπτικά». Αυτό τράβηξε το θεωρητικό ενδιαφέρον πολλών μελετητών, οι οποίοι άρχισαν να μιλούν για ένα ιδιαίτερο λογοτεχνικό είδος που το ορίζουν ως εξής:

«**ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ**» είναι ένα είδος αποκαλυπτι-

Ο Διονύσιος Σολωμός, συγγραφέας της «Γυναίκας της Ζάκυθος» ή «Όραμα Διονυσίου Σολωμού ιερομονάχου». Πορτρέτο του ποιητή, έργο άγνωστου καλλιτέχνη.

κής λογοτεχνίας με ένα αφηγηματικό πλαίσιο, στο οποίο μια αποκάλυψη προς ένα ανθρώπινο αποδέκτη διαμεσολαβείται από ένα ον εκτός του κόσμου τούτου, φανερώνοντας μίαν υπερβατική πραγματικότητα, που είναι χρονική, στο βαθμό που οραματίζεται μίαν εσχατολογική λύτρωση, και συγχρόνως χωρική, στο βαθμό που προϋποθέτει έναν άλλο, υπερφυσικό κόσμο»³.

ΑΠΟ ΑΛΛΟΥΣ μελετητές αντί του όρου «Αποκάλυψη» προτείνεται ο όρος αποκαλυπσιμός ως πλέον κατάλληλος για να δηλώσει «ένα σχήμα σκέψης ή μια θέση του κόσμου που κυριαρχείται από

τα είδη των ιδεών και τα μοτίβα που βρίσκονται στις Αποκαλύψεις»⁴. Οι ιδέες και τα μοτίβα περιέχονται στους διάφορους τύπους της Αποκάλυψης, οι οποίοι περιγράφονται ως παραδοσιακοί (πρωτόγονοι ή ιουδαίο-χριστιανικοί), ανηχριστιανικοί, και *θύραθεν* (Αποκάλυψη της Απελπισίας, Χιουμοριστική Αποκάλυψη)⁵, καθένas από τους οποίους περιέχει αποκαλυπτικά στοιχεία (προμηνύματα καταστροφής, σημεία του τέλους του χρόνου, δυνατότητες αναγέννησης ή μιας νέας ζωής). Το μεγαλύτερο μέρος της Αποκαλυπτικής Λογοτεχνίας έχει βέβαια ως πρότυπο τον πλέον σημαντικό από αυτούς τους τύπους Αποκάλυψης, το χριστιανικό, που περιέχεται στην «Αποκάλυψη» του Ευαγγελιστή Ιωάννη.

ΣΕ ΑΥΤΗ τη σύντομη μελέτη θα εστιάσουμε την προσοχή μας μόνο σε κείμενα της νεοελληνικής ποίησης που συνομιλούν με την «Αποκάλυψη» του Ιωάννη:

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ποιητές του 20ού αιώνα δεν μπορούσαν να μείνουν αδιάφοροι στην ποιητική δύναμη του προφητικού βιβλίου της Καινής Διαθήκης ούτε βέβαια και στο μήνυμά του, το οποίο ήδη από τον 17ο αιώνα, συνδεδεμένο και με εθνικές προσδοκίες, είχε γονιμοποιήσει τόσο τη λαϊκή φαντασία («Αγαθάγγελος», λαϊκότροπος προφητικές αφηγήσεις) όσο και τη λόγια (βλ. κυρίως τη «Γυναίκα της Ζάκυθος» του Σολωμού⁶ και το τέταρτο άσμα - Αποκάλυψις του «Αθανάση Διάκου» του Βαλαωρίτη). Δεν είναι χωρίς σημασία το γεγονός ότι δύο από τους μεγαλύτερους ποιητές του αιώνα, ο Σεφέρης και ο Ελύτης, αισθάνθηκαν την ανάγκη να μεταφράσουν την Αποκάλυψη⁷. «Η Αποκάλυψη», γράφει ο Σεφέρης, «δεν είναι κείμενο ενός λαού και μιας γενεάς ανθρώπων, αλλά όλων των καιρών και όλων γενεών» [...] Πήρα την απόφαση [να τη μεταγράψω στη νεοελληνική], γιατί πιστεύω πως η εργασία μου προσφέρει κάτι στην κοινωνία όπου μ' έταξε ο Θεός»⁸.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ Αποκαλυπτικό έργο της ελληνικής λογοτεχνίας του 20ού αιώνα είναι ο «Προφητικός» ο δόγος «Λόγος» του παλαμικού «Δωδεκάλογου»

του Γύφτου» (1907). Η διαφορά του περιεχομένου της προφητείας αυτού του ποιήματος από εκείνο της «Αποκάλυψης» είναι ότι η προφητεία την οποία εξαγγέλλει αφορά το μέλλον όχι της ανθρωπότητας αλλά ενός έθνους. Περιγράφοντας την κατάσταση της παρακμής στην οποία έχει περιέλθει το Βυζάντιο, με επίκεντρο της περιγραφής την ημέρα μιας ξέφρενης γιορτής στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης λίγο πριν από την Αλωση, ο ποιητής εισάγει έναν Προφήτη, ο οποίος μιλά για την επικείμενη κρίση:

*Μέσ' στις παινεμένες χώρες, Χώρα
παινεμένη, θάρθη κ' η ώρα,
και θα πέσης, κι από σέν' απάνου η Φήμη
το στερνό το σάλπισμά της θα σαλπίση
σε βοριά κι ανατολή, νοτιά και δύση. [...]*

*Και το πέσιμό σου θα βροντήξη
κ' ένα μοιρολόι σου θα ουρλιάση,
και το μοιρολόι σου θα το πνίξη
από πάνω σου αλαλάζοντας μία πλάση.
Μια καινούρια πλάση, μία γεννήτρα
θα φουντώση απ' τα καλάσματά σου,
κάθε δύναμης και χάρης σου απαρνήτρα,
διαλαλήτρα μοναχά της ασκημιάς σου...*

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ αυτός είναι ο ίδιος ο ποιητής ή είναι ένας ποιητής. «Αν χρειάζεται», γράφει ο Παλαμάς, «το μέτωπο του ποιητή να του το σφραγίσουμε με μία λέξη που να μας ξυπνάει ακέραιο το νόημα της αποστολής του, καμία λέξη δεν θα ταίριαζε για τούτο περισσότερο από τη λέξη Προφήτης»⁹. Ο τόνος των παραπάνω στίχων, που πηγάζει από το εσχατολογικό τους μήνυμα, αναπαράγει βέβαια το συνήθη τόνο των προφητικών κειμένων. Ωστόσο, το σημείο που δείχνει ότι ο Παλαμάς στην περιγραφή του της παρακμής της βυζαντινής πολιτείας θα πρέπει να είχε ως πρότυπο τη Βαβυλώνα της «Αποκάλυψης» είναι η προσωποποίηση των δύο πολιτειών. Η προσωποποίηση αυτή, που απεικονίζει το Βυζάντιο ως ανθρώπινη ψυχή «κολασμένη από την αμαρτία» και «παραδαρμένη από το κρίμα», με τη σάρκα της σε σήψη («και θα φύγης κι απ' το σάπιο το

Ο Κωστής Παλαμάς με το «Δωδεκάλογο του Γύφτου» δημιούργησε το πρώτο Αποκαλυπτικό έργο της ελληνικής λογοτεχνίας του 20ού αιώνα.

κορμί»), φαίνεται να αναπαράγει την εικόνα της πόρνης Βαβυλώνας, που πρόκειται να χάσει τόσο την «ψυχή» της¹⁰ όσο και τη «σάρκα» της¹¹:

Κ' η Ψυχή σου, ω Πολιτεία,
κολασμένη από την αμαρτία,
νεκρή αφήνοντας εσένα
θα πλανιέται κυνηγώντας άλλη γένη.
Σάμπως να είναι πουλημένη σε δαιμόνους,
θα σπαράζει και θα πλέη μέσ' στα σκοτάδια,
και ίσκιος ύστερα θα παίρνει σάρκα
κ' η βάρκα ύστερα θα φτάνει
σε ξεσκέπαστο ανεμόδαρτο λιμάνι.
Και θα ζης ξανά στους τόπους και στους χρόνους
και στις ιστορίες των εθνών
και στους κύκλους των αιώνων
θα μαυρολογάς, των ξεπεσμών
Ω Ψυχή, και των αδόξαστων αγώνων.
Κ' η Ψυχή σου, Πολιτεία καταραμένη,
δε θα βρη ν' αναπατή
του Κακού τη σκάλα από σκαλί
σε σκαλί θα τήνε κατεβαίνει,
κι όπου πάη κι όπου σταθή,
σε κορμί χειρότερο θα μπαίνει.

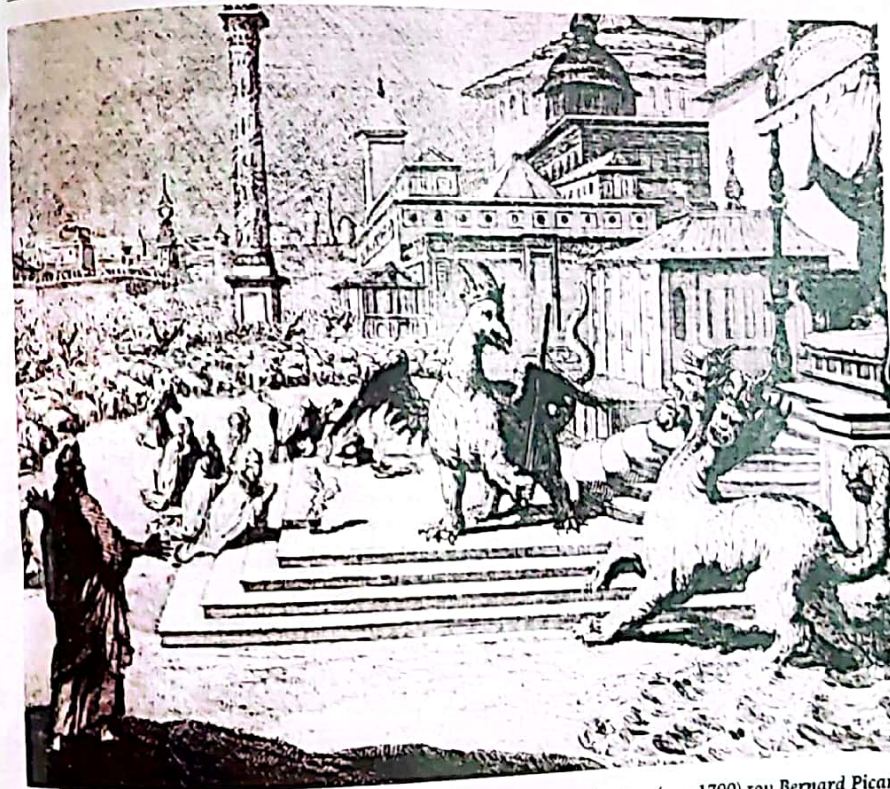
Ο «ΠΡΟΦΗΤΙΚΟΣ» είναι μια προφητεία λιγότερο της πτώσης ενός έθνους και περισσότερο της διά της πτώσεως αναστάσης του. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το κομμάτι αυτό γράφτηκε τουλάχιστον οκτώ χρόνια πριν από τη δημοσίευση του «Δωδεκάλογου του Γύφτου», δηλαδή την επαύριο της εθνικής ταπεινώσης του 1897¹². Είναι μια δήλωση πίστης του Παλαμά στην παλαιότερη ακμή του βυζαντινού ελληνισμού και στην ικανότητα της Ελλάδας να ξαναγεννιέται ύστερα από κάθε ξεπεσμό:

Όσο να σε λυπηθή
της αγάπης ο Θεός,
και να ξημερώσει μίαν αυγή,
και να σε καλέσει ο λυτρωμός,
ω Ψυχή παραδαρμένη από το κρίμα!
Και θ' ακούσης τη φωνή του λυτρωτή,
θα γδύθης της αμαρτίας το νύμα,
και ξανά κυβερνημένη κι αλαφρή

θα σαλέψης σαν τη χλόη, σαν το πουλί,
σαν τον κόρφο το γυναίκειο, σαν το κύμα,
και μη έχοντας πιο κάτω άλλο σκαλί
να κατακυλήσεις πιο βαθιά
στον Κακό τη σκάλα, -
για τ' ανέβασμα ξανά που σε καλεί
θα αισθανθής να σου φυτρώνουν, ω χαρά!
τα φτερά,
τα φτερά τα πρωτινά σου τα μεγάλα!

ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ χρόνια αργότερα, το 1921, ο Τάκης Παπατσώνης θα γράψει το ποίημα «Gigantes Gog et Magog», ποίημα σημαντικό όχι μόνο για το περιεχόμενο αλλά και για τη μορφή του, γιατί είναι ένα από τα πρώτα ελληνικά ποιήματα που γράφτηκαν σε ελεύθερο στίχο¹³. Το ποίημα αφορμάται από το χωρίο της «Αποκάλυψης» που μιλά για τα «έθνη τα εν ταις τέσσαρσιν γωνίαις της γης, τον Γωγ και Μαγώγ», τα οποία θα παραπλανήσει ο Σατανάς και θα οδηγήσει σε πόλεμο κατά «αγίων και της πόλεως της ηγαπημένης»¹⁴. Ο Παπατσώνης αναπλάθει το χωρίο περιγράφοντας όχι τον πόλεμο των αμαρτωλών - και εχθρών της Εκκλησίας - λαών (που συμβολίζονται με τα ονόματα Γωγ και Μαγώγ) εναντίον του κράτους του Θεού, αλλά τη σύγκρουση μεταξύ Γωγ και Μαγώγ, στους οποίους αποδίδει το συμβολισμό των καταστρεπτικών δυνάμεων της ανθρώπινης φύσης:

Οι δύο Γιγάντιοι, ο Γωγ και ο Μαγώγ,
περιζωσθήκανε τις πανοπλίες, κατεβήκανε διά την μάχη.
Βουνά ατσαλένια είναι κι' οι δυό τους
με βαρύ γδούπο σαν κατεβαίνουν στην καρδιά της Νύχτας.
Παίρνουν τις θέσεις του πολέμου: το Βοριάν ο ένας, το Νοτιάν ο άλλος.
Όλη η έχθρητα που τους ενώνει, σε πικνούς της Νύχτας ορμηνέεται καπνούς, που τους καλύπτουν.
Κάτω απ' τα πόδια των δύο Γιγάντων τρέμονη μέσα απ' τα εξώφυλλα των παραθύρων οι περιφοβές ψυχές, οι ταλαιπωρημένες.
Πώς πα θα ξημερώσει; Δεν θα ξημερώσει πια.
Καταργήθη με μιας το φως της Γης·

Το «θηρίο» βασιλεύει στη Βαβυλώνα. Γκραβούρα (περίπου 1700) του Bernard Picart.

και οι γαλήνιες άλλοτε σφαίρες των αστέρων, με το γνώριμο μακρύνο τρεμόσβημα των νυκτών, καταργηθήκαν. Φρούρια σκότους είναι οι δύο Γιγάντιοι, ο Γωγ και ο Μαγώγ. Παραφυλάνε στην περιοχή της αγριωπής Νυχτός όλη η γήινη Σφαίρα, εχθροί αναμεταξύ τους και της Γης εχθροί. Χτυπάει με μιας το Δόρυ ο Γωγ στον βράχο. Αστράφτει από την ορμή, θαμβώνει το άγριο σκότος το σιγμιαίο σατανικό φως. Με ίδιαν ορμήν αστράφτει και ο Μαγώγ στην άλλη άκρη...

Η ΜΕΤΑΘΕΣΗ της σύγκρουσης, όπως άλλωστε και η διάχυτη απαισιοδοξία των στίχων, θα πρέ-

πει να έχει υπαγορευτεί από την ατμόσφαιρα της εποχής που γράφεται το ποίημα, από τη διάχυτη ακόμη φρίκη του Παγκοσμίου Πολέμου που μόλις είχε τελειώσει. Βαθύτατα θρησκευτικός ποιητής ο Παπατσώνης (όπως ο Eliot και ο Jouve) ήταν φυσικό να βλέπει έναν πόλεμο σαν κι αυτόν μέσα από το πρίσμα της «Αποκάλυψης».

ΑΠΟ ΤΟ ΙΔΙΟ κλίμα βγαίνουν και οι «Σκλάβοι Πολιορκημένοι» του Κώστα Βάρναλη. Δημοσιεύονται το 1927, αλλά γράφονται, όπως σημειώνει ο ίδιος ο ποιητής, «ύστερ' απ' το πρώτο παγκόσμιο μακελειό», σε μια εποχή όπου «ο θάνατος κι η καταστροφή είχαν ξεπνίσει τις συνειδήσεις των λαών και σκορπίσει στους τέσσερις ανέμους τα

Ο Τάκης Παπατσώνης, δημιουργός του ποιήματος «Gigantes Gog et Magog».

Κώστας Βάρναλης: «Οι πρώτοι που φτάνουνε μπρος στον Κριτή σωριάζονται χάμου, στρωτοί, απανωτοί».

Άγγελος Σικελιανός: «Ρείπα ο Ναός κι ανάμεσό του εγώ [...] πιασμένος είμαι, σαν το ναυαγό, απ' το σκλάβο χώμα».

ψεύτικα συνθήματα των ιμπεριαλιστών»¹⁵. Όμως παρότι «είναι στην ουσία του έργο αντιιδεαλιστικό»¹⁶, αυτή η εκτεταμένη ποιητική σύνθεση με το πάθος της για δικαιοσύνη, που διατυπώνεται με τη χρήση συμβόλων αποκλειστικά χριστιανικών, συστοιχίζεται -έστω με τους όρους μιας αρνητικής θεολογίας- με το περιεχόμενο ενός χριστιανικού οράματος (οι τίτλοι των τεσσάρων μερών της είναι χαρακτηριστικοί: «Το θεϊκό ήτοι το ανθρώπινο πάθος», «Ο πόλεμος», «Το όραμα ήτοι η Δέφτερη Παρουσία», «Η καμπάνα ήτοι η Ελευθερία»). Στην εικονογραφία του τρίτου μέρους η απήχηση της «Αποκάλυψης» είναι ευδιάκριτη:

Οι πρώτοι που φτάνουνε μπρος στον Κριτή σωριάζονται χάμου, στρωτοί, απανωτοί. Μα ξάφνου ζερβά, τα μιλλιούνια οι δαιμόνοι ξεχύνονται μαύρα σκυλιά, - αδερφοί, που μας μοιάζουν!

Δεξιά βιολοντσέλα και πίφερα κι άρπες

κι αγέρας, που φέρνει καλές μυρωδιές: κυράδες, που γήλιος δε βλέπει, σ' εσάρπες αράχνινες μέσα, κορμάκια στητά, λουσμένα σε γάλατ' ακνά και ζεστά.

Κι απάνου σ' αλόγατ' ανέμοι, δρακόντοι, σαν ήλιοι μές στ' άρματ' αστράβουν ορθοί κι αργά βηματάνε ρηγάδες κι αρχόντοι, καθέννας τους κι ένας Θεοφόρος λαός! Η μια τους ψυχή κι ένας μέγας ναός!

Τα ολόχρυσα πόδια κυμάει να φλήσει καθέννας - συνήθεια και φόβος παλιοί! Μα ξάφνου το διάβα μας έκοννε κλείσει μιλλιούνια οι αγγέλοι, αστραπές σκαλωτές, που χύνονται, καίνε, δε σβηθούνε ποτές...

ΕΞΙΣΟΥ ΠΥΚΝΗ με εκείνη του Βάρναλη είναι η χρήση χριστιανικών συμβόλων και στους στίχους του Σικελιανού, δύο από τα σημαντικότερα ποιήματα του οποίου έχουν τους τίτλους «Μήτηρ Θεού» και «Το Πάσχα των Ελλήνων». Αλλά διάχυτο στους στίχους αυτούς είναι και το πνεύμα της «Αποκάλυψης». Και τούτο, διότι το όραμα της Ανω Ελλάδας, στο οποίο είναι «στρατευμένη» η πόλη του Σικελιανού και το οποίο υπαγορεύεται από τη σφοδρή επιθυμία μιας ανάστασης τόσο στο ατομικό όσο και στο συλλογικό επίπεδο, δεν είναι τόσο ένα όραμα εθνικό, περιοριζόμενο στο γεωγραφικό χώρο που ορίζεται με τη λέξη Ελλάδα, όσο ένα όραμα συμβολικό (η Ελλάδα συμβολίζει την ανθρωπότητα), ανάλογο με το αποκαλυπτικό όραμα. Η Ανω Ελλάδα είναι η επίγεια πραγμάτωση, ως ψυχολογική εμπειρία, της Νέας Ιερουσαλήμ. Η δυνατότητα αυτής της πραγμάτωσης συνδέεται με το εσχατολογικό αίσθημα της επιστροφής στο χαμένο Παράδεισο. Η πλέον συγκεκριμένη αίτηση αυτής της αναζήτησης -σε ό,τι αφορά τη σχέση της με το κείμενο της «Αποκάλυψης» του Ευαγγελιστή Ιωάννη- βρίσκεται στο ποίημα με τον τίτλο «Εωσφόρου» (1931)¹⁷, όπου ο συμβολισμός της εικόνας του ερειπωμένου Ναού, συναρτώμενος με την προσμονή της έλευσης «των νέων καιρών» και τα σαλπίσματα της τελικής μάχης είναι προφανής:

Ρείπα ο Ναός' κι ανάμεσό του εγώ, κορμί γεμάτο λάτρα και τραγούδι ακόμα, πιασμένος είμαι, σαν το ναυαγό, απ' το σκλάβο χώμα. Κι αργά ανεβαίνω τα προπύλαια και κοιτώ: Γεννιούνται κάπου οι νέοι καιροί; Ποιος ξέρει! Μα στην ψυχή μου, απάνου απ' όλους τους καιρούς, φωτίζει το πρώτο που γκρεμίστη αστέρι στην άβυσσο, και ζω' τι είμ' απ' αυτούς που με το μέγαν Άγγελο έχουν πέσει απ' την Παράδεισο ως εδώ. Και στη ζωήν αυτή και μες σε τούτο τον καιρό δεν έχω θέση' μιάν άλλη μοίρα, προαιώνια, με καλεί. Μα θα 'χ' η γη τελειώσει, ως έρθ' η ώρα η Μοίρα τούτη να γνωρίσει ανατολή. Ψυχή, στην εξορία προσδόκα τώρα με αδάμαστη υπομονή. Θα 'ρθεί κ' η μέρα που τη μάχη θα σαλπίσσει, μάχη θεού και ανθρώπου σωτηλιή' αλλ', ω ψυχή μου, ως τότε, μην ελπίσεις.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ των «Τεσσάρων ιππέων» του Jouve, αναγνώστης της «Αποκάλυψης», ένθερμος τόσο ώστε να τη μεταφράσει στη νεότερη γλώσσα μας, ποιητής ενός έργου όπως «Το Αξίον Εστί» (1959), το οποίο αξιοποιούσε ιδέες και ρυθμικά σχήματα της βυζαντινής υμνογραφίας, ο Ελύτης δεν θα μπορούσε να μην είχε γράψει τη δική του εκδοχή της «Αποκάλυψης». Και ασφαλώς δεν υπήρχε καταλληλότερος χώρος για να αναπτύξει αυτή την εκδοχή από το ιερατικό μέγα έργο του: το «έκτο ανάγνωσμα» του δεύτερου μέρους («Τα πάθη») του «Αξίον Εστί» ονομάζεται «Προφητικών». Ο Προφήτης εδώ ταυτίζεται, όπως και στον Παλαμά, με τον Ποιητή:

ΧΡΟΝΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ μετά την αμαρτία που την είπαμε Αρετή μέσα στις εκκλησίες και την ευλόγησαν Λείψανα πλιτών άστρων και γωνιές αραχνιασμένες τ' ουρανού σαρώνοντας η καταγίδα που θα γεννήσει ο νους του ανθρώπου. Και των αρχαίων Κυβερνητιών τους τα έργα πληρώνοντας η Χίσις, θα φρίξει. Ταράχη θα πείσει στον Αδη, και το σανίδωμα θα υποχωρήσει από την πίεση τη μεγάλη του ήλιου. Που πρώτα θα κρατή-σει τις αχτίδες του, σημάδι ότι καιρός να λάβουμε τα

«Η Νέα Ιερουσαλήμ». Γκραβούρα του Gustave Doré.

όνειρα εκδίκηση. Και μετά θα μιλήσει, να πει: εξόριστε Ποιητή, στον αιώνα σου, λέγε, τι βλέπεις;

Βλέπω τα έθνη, άλλοιτε αλαζονικά, παραδομένα στη σφήκα και στο ξινόχορτο.

Βλέπω τα πελέκια στον αέρα σκίζοντας προτομές Αυτοκρατόρων και Στρατηγών.

Βλέπω τους εμπόρους να εισπράττουν σκίβοντας το κέρδος των δικών τους πτωμάτων.

Βλέπω την αλληλουχία των κρυφών νοημάτων.

Η ΔΙΑΚΕΙΜΕΝΙΚΗ σχέση με τον «Προφητικό» του Παλαμά είναι ευδιάκριτη. Όμως, καθώς το προφητικό μήνυμα του Ελύτη δεν περιορίζεται στο πεδίο μιας εθνικής επικράτειας αλλά περιλαμβάνει όλη την ανθρωπότητα, και καθώς η μορφή αυτού του μηνύματος είναι συντονισμένη όχι μόνο με το ύφος αλλά και με αρκετά στοιχεία από την εικονογραφία της «Αποκάλυψης», το κυριότερο από τα οποία είναι η μεταφορική εξεικόνιση της πολιτείας ως πόρνης¹⁸, η σχέση με το αρχαίο κείμενο του Ευαγγελιστή γίνεται πιο αισθητή:

ΑΛΛΑ ΠΡΙΝ, ιδού, θα γίνουν οι ωραίοι που ναρκισσεύτηκαν στις τριόδους Φίλιπποι και Ροβέρτοι. Θα φορέσουν ανάποδα το δαχτυλίδι τους, και με καρφή θα κτενίσουν το μαλλί τους, και με νεκροκεφαλές θα στολίσουν το στήθος τους, για να δελεάσουν τα γυναίκα. Και τα γυναίκα θα καταπλαγούν και θα στέρξουν. Για να έβγει αληθινός ο λόγος, ότι σιμά η μέρα όπου το κάλλος θα παραδοθεί στις μύγες της Αγοράς. Και θα αγανακτήσει το κορμί της πόρνης μην έχοντας άλλο τι να ζηλέψει. Και θα γίνει κατηγορός η πόρνη σοφών και μεγατιάνων, το σπέρμα που υπηρέτησε πιστά, σε μαρτυρία φέρνοντας. Και θα τινάξει πάνουθέ της την κατάρα, κατά την Ανατολή.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ με το «Προφητικό» χρησιμοδοτεί την πραγματοποίηση της βαθύτερης επιθυμίας του ανθρώπου για μια κοινωνία βασισμένη στην καλοσύνη και την ομορφιά, όπου το «κράτος θα είναι η ποίηση και «αιών» η ειρήνη»¹⁹. Αλλά πριν γίνει αυτό «θα 'ρθούν χρόνια κλωμά και αδύναμα μέσα στη γάζα», «θα στενάξουν οι νέοι και το αίμα τους αναίτια θα γεράσει», και ο κόσμος θα ζει «στην

οσμή των πτωμάτων». Χαρακτηριστική του μοντερνιστικού πνεύματος του «Προφητικού» είναι η αναφορά στις άλογες εφαρμογές της τεχνολογίας, που στερούν τη ζωντανή ορμή του ανθρώπου και την επαφή του με το φυσικό περιβάλλον («Και θα αδειάσουν όλα τα εργοστάσια, και μετά πάλι με την επίταξη θα γεμίσουν, για να βγάλουνε όνειρα συντηρημένα σε κουτιά μυριάδες, και χιλιάδων λογίων εμφιαλωμένη φύση»).

ΑΝΑΛΟΓΟ με τον «Προφητικό» του Ελύτη είναι το ποίημα «Οχι Μπραζίλια μα Οκτάνα» (1965) του Ανδρέα Εμπειρικού. Διάχυτα είναι στο έργο του πρώτου τη τάξει Έλληνα υπερρεαλιστή ποιητή η αίσθηση του Ιερού και η επιθυμία αυτής της αίσθησης, που μια επαναστατική χειραφέτηση της ανθρωπότητας πρέπει να διασώσει και να αναζωογονήσει: μια αίσθηση που βρίσκεται μέσα στη φύση και την ανθρώπινη πραγματικότητα, η οποία όμως αποκτά την ουσιαστικότερη υπόστασή της χάρη στην τάση της να ξεπεράσει τα όρια του ανθρώπου και να ενωθεί με κάτι που τον υπερβαίνει. «Ο Εμπειρικός», γράφει ένας μελετητής του, «δεν είναι μόνον ο κατεξοχόν ερωτικός ποιητής του νεοελληνικού λόγου αλλά και ο κατεξοχόν -μετά, βεβαίως, τον Διονύσιο Σολωμό- μεσσιανικός ποιητής. Σ' όλο του το έργο, από την «Ψυκάμινο» έως την «Οκτάνα» και τον «Μεγάλο Ανατολικό», με μια υψηλή ποίηση, όπου αντιλαλεί η φωνή του Ησάφα και του Ιωάννη της «Αποκαλύψεως», προμηνύει τον ερχομό [...] μιας πανανθρώπινης Νέας Ιερουσαλήμ»²⁰. Παραθέτω μερικά χωρία από το «Οχι Μπραζίλια μα Οκτάνα»²¹:

ΟΤΑΝ ΔΙΑ της πίστεως και της καλής θελήσεως, αλλά και από επικρατική, αδήριτον ανάγκη δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις και εκτελεσθούν όχι οικοδομικά, ή φρολογιστικά, μα διαφορετικά τελείως έργα, εις την καρδιά του μέλλοντος, εις την καρδιά των υψηλών οροπεδίων και προ παντός μέσ' στην καρδιά του κάθε ανθρώπου, θα υπάρξει τότε μόνον η Νέα Πόλις και θα ονομασθή πρωτεύουσα της ηνωμένης, της αρραγούς και αδιαίρετου Οικουμένης. [...] Η Νέα Πόλις θα οικοδομηθή, ή μάλλον θα δημιουργηθή, και θα είναι η πρωτεύουσα του Νέου Κόσμου, εις την καρδιά του

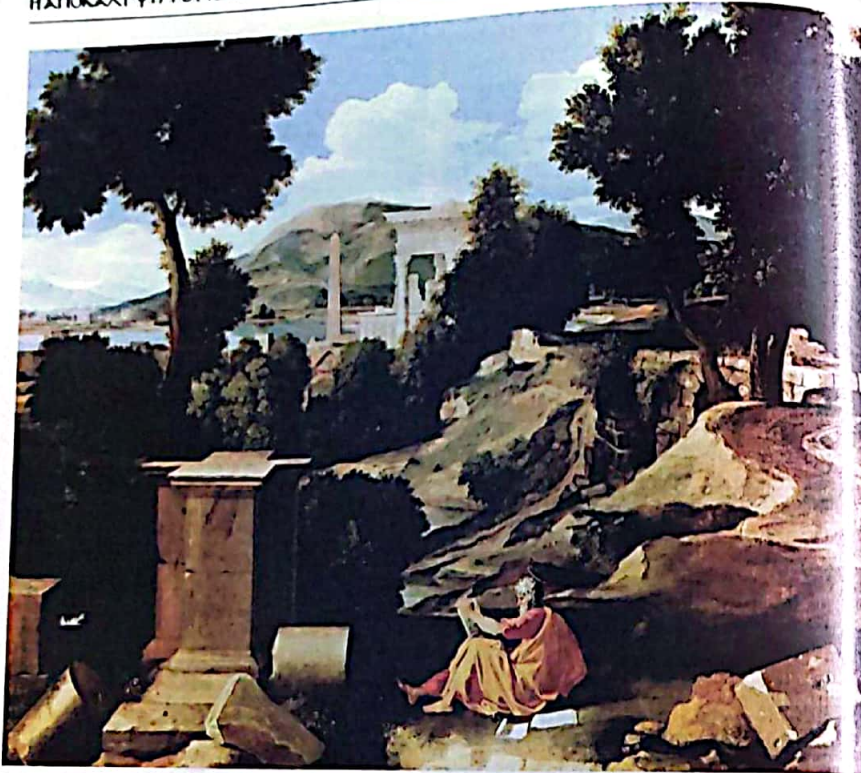

Ανδρέας Εμπειρικός: «Ίσως μετά από μίαν άλωσιν οριστική, μετά την μάχην την τρομοκρατικήν του επερχομένου Αρμαγεδδώνας»...

μέλλοντος και των ανθρώπων, μετά χρόνια πολλά, οδυνηρά, βλακώδη και ανιαρά, ίσως μετά από μίαν άλωσιν οριστική, μετά την μάχην την τρομοκρατικήν του επερχομένου Αρμαγεδδώνας. [...]

Ναι, ναι (αμήν, αμήν λέγω υμίν), σας λέγω την αληθειαν. Η Νέα Πόλις θα κτισθή και δεν θα είναι χθαμαλή σε βαλτοτόπια. Θα οικοδομηθή στα υψίπεδα της Οικουμένης, μα δεν θα ονομασθή Μπραζίλια, Σιών, Μόσχα ή Νέα Υόρκη, αλλά θα ονομασθή η πόλις αυτή Οκτάνα. [...]

Οκτάνα, φίλοι μου, θα πη μεταίχιμον της Γης και του

«Τοπίο με τον Άγιο Ιωάννη στην Πάτμο». Ελαιογραφία (1640) του Nicolas Poussin (Ινστιτούτο Τέχνης του Σικάγο).

Ουρανού, όπου το ένα στο άλλο επεκτεινόμενο ένα τα δύο κάνει. [...]

Οκτάνα θα πη το "εγώ" "εσύ" να γίνεται (και αντιστρόφως το "εσύ" "εγώ") εις μίαν εκτόξευσιν ημερικήν, εις μίαν έξοδον λυτρωτικήν, εις μίαν ένωσιν θεοπικήν, εις μίαν μέθεξιν υπερτάτην, που ίσως αυτή να αποτελή την θείαν Χάριν, το θαύμα του εντός και εκτός εαυτού, κάθε φοράν που εν εκστάσει συντελείται. [...]

Οκτάνα θα πη εν πλήρει αθώοτητι Αδάμ, εν πλήρει βεβαιότητι Αδάμ -συν- Εύα. [...]

Οκτάνα θα πη ό,τι στους ουρανούς και επί της γης ηκούετο, κάθε φοράν που ως μέγας μαντατοφόρος,

με έντασιν υπερκοσμίου τηλεβόα, ο Άγγελος Κυρίου έβδα...

Η ΣΥΝΤΟΜΗ περιδιάβασή μας σε λογοτεχνικά κείμενα του αιώνα που παρήλθε έδειξε ότι η Αποκάλυψη υπήρξε πηγή έμπνευσης για ορισμένους από τους σημαντικότερους Έλληνες συγγραφείς του 20ου αιώνα, αρκετοί από τους οποίους σ' εγκαταλέγονται ανάμεσα στους σημαντικότερους διεθνώς. Συγγραφείς με βαθιές θρησκευτικές πεποιθήσεις, αλλά και απλοί πιστοί, αγνωστικιστές ή και άθεοι, γοητεύονται από τον Αποκαλυπτικό λόγο του Ευαγγελιστή και, στην προσπάθειά τους να εκφράσουν το όραμά τους για τη ζωή, συνθέτουν μιλούον δημιουργικά με αυτόν.

Υποσημειώσεις

1. Βασική ελληνική βιβλιογραφία: Βλ. Π. Μπρατσιώτης, «Η Αποκάλυψη» του Ιωάννου, εκδ. Συνοδικού, Εν Αθήναις 1950. Ιωάννης Καραβιδόπουλος, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1983. Ζαχαρίας ο Γεργάνος, *Εξήγησις εις την του Ιωάννου του υψηλοτάτου θεολόγου «Αποκάλυψιν»*, Κριτική έκδοσις-εισαγωγή-σχόλια Αστ. Αργυρίου, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 1991. Η «Αποκάλυψη» του Ιωάννη. Προβλήματα φιλολογικά, ιστορικά, ερμηνευτικά, θεολογικά, Εισηγήσεις ΣΤ' Συνάξεως Ορθόδοξων Βιβλικών Θεολόγων, Λευκωσία 1993. Σ. Αγουρίδης, Η «Αποκάλυψη» του Ιωάννη. Εισαγωγικά-ερμηνευτικά-παραρτήματα επί ειδικών θεμάτων, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1994. Δ. Κυρίτας, Η «Αποκάλυψη» του Ιωάννη και οι επίτ' Εκκλησίες της Ασίας, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1994. Σωτήριος Σ. Δεσπότης, Η Αποκάλυψη του Ιωάννη. Ερμηνευτική προσέγγιση στο βιβλίο της Προφητείας. Τόμ. Α', εκδ. Άθως, Αθήνα 2005. Σωτήριος Σ. Δεσπότης, Η Αποκάλυψη του Ιωάννη. Το βιβλίο της Προφητείας. Λειτουργική και Συγχρονική Ερμηνευτική Προσέγγιση. Τόμ. Β', εκδ. Άθως, Αθήνα 2007.

2. Για μια πληρέστερη εικόνα ως προς την εικονογράφηση της «Αποκάλυψης του Ιωάννη», βλ. Πλ. Αλεξίου, Η Αποκάλυψη του Ιωάννη στη νεώτερη τέχνη, εκδ. Ηβος, Αθήνα 2000.

3. M. G. Reddish (επιμ.), *Apocalyptic Literature: A Reader*, Aldingdon Press, Nashville 1990, σ. 20.

4. Ό.π., σ.23. Βλ. επίσης το κεφάλαιο «Αποκαλυπτισμός και Αποκάλυψη» στο βιβλίο του Σωτήριου Σ. Δεσπότη, Η Αποκάλυψη του Ιωάννη, τόμ. Α', σ. 17-40.

5. J. R. May, *Toward a New Earth: Apocalypse in the American Novel*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1972, σ. 229.

6. Η Γυναικία της Ζάκυθος, ο ακριβέστερος τίτλος της οποίας είναι *Όραμα Διονυσίου Σολωμού ιερομανίκου*, έχει ως βασικό της πρότυπο τη λατινόγλωσσον Υπερκάλυψη του Ούγκο Φόσκολο, που είναι σατιρικό ποίημα γραμμένο με τον τρόπο της Αποκάλυψης (βλ. «Διδύμιον Κληρικόν» ελαχίστου προφήτου, της Υπερκαλύψεως βιβλίον μοναδικόν», *Μετάφρασις-Σημειώσεις-Προλογικό σημείωμα Αντρέας Μπελεζίνης*, Σπείρα, τεύχ. 1, Καλοκαίρι 1984, σ. 3-36).

7. Η Αποκάλυψη του Ιωάννη. Μεταγραφή Γιώργος Σεφέρης, εκδ. Ικαρος, Αθήνα 1966. Ιωάννης, Η Αποκάλυψη. Μορφή στα Νέα Έλληνικά Οδυσσεάς Ελύτης, εκδ. Ψυλιον, Αθήνα 1985.

8. Η Αποκάλυψη του Ιωάννη, ό.π., σ. 12 και 15.

9. Κωστής Παλαμάς, *Απαντα*, τόμος 10ος, σ. 417. Ο Παλαμάς είχε μελετήσει τη φύση του προφητικού λόγου. Ένα χρόνο μετά τη δημοσίευσή του «*Δωδεκάλογου του Γνώφου*» γράφει: «Το μεγαλείο του προφήτη δεν είναι πως προλέγει τα μέλλοντα, είναι πως βροντοφωνεί την αλήθεια κατάσταρα και των πιο ταπεινών και των πιο δυνατών» (ό.π.).

10. Αποκάλυψις 18, 16.

11. Αποκάλυψις 17, 16.

12. Βλ. Αιμ. Κουρμούζιος, Ο Παλαμάς και η εποχή του, τόμ. 2ος, εκδ. «Διώνυσος», Αθήνα 1959, σ. 119, 135-136.

13. Το ποίημα περιλήφθηκε στο πρώτο ποιητικό βιβλίο του Παπατσώνη (*Εκλογή Α'*, Αθήνα 1933) αλλά θα πρέπει να είχε δημοσιευτεί προηγουμένως σε κάποιο περιοδικό. Για την πρωτοποριακότητα του στίχου του Παπατσώνη βλ. Ν. Βαγενάς, «*Beata Beatrix*», *Σημειώσεις από το τέλος του αιώνα*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1999, σ. 325-330.

14. Αποκάλυψις 20, 7-9.

15. Βλ. τη σημείωση που προτάσσεται στην αναδημοσίευση του ποιήματος στον τόμο Κώστας Βάρναλης, *Ποιητικά*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1956, σ. 96.

16. Ο.π.

17. Άγγελος Σικελιανός, *Λυρικός Βίος*, τόμος όος, φιλολογική επιμέλεια Γ. Π. Σαββίδης, εκδ. Ικαρος, Αθήνα 1969, σ. 84. Το ποίημα πρωτοδημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Ιόνιος Ανθολογία*, Μάιος 1931, σ. 70.

18. Αποκάλυψις 17, 1-6.

19. Τάσος Λιγνάδης, *Το Άξιον Εστί του Ελύτη*, εισαγωγή-σολοιασμός-ανάλυση, Αθήνα (5η έκδ.) 1980, σ. 227.

20. Σάββας Μιχαήλ, «Η εμπειρία του ιερού στον Ανδρέα Εμπειρικό», *Μορφές του μεσαιωνικού*, Αγρα, Αθήνα 1999, σ. 155.

21. Το ποίημα δημοσιεύεται για πρώτη φορά στη μεταθανάτιως τυπωμένη συλλογή του Εμπειρικού Οκτάνα, εκδ. Ικαρος, Αθήνα 1980, σ. 75-79.

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ

ISBN 978-618-800